

bijlage I

1. **Reactienota inspraak ruimtelijke visie Slochteren - oktober 2006 -**
2. **Reactienota input ruimtelijk visie Slochteren - juni 2006 -**

Reactienota inspraak ruimtelijke visie Slochteren (kern)

(oktober 2006)

51. Inleiding

In Slochteren is recentelijk een aantal projecten opgestart en zit een aantal projecten in de denkkoker. Het spreekt voor zich dat deze ontwikkelingen en projecten niet op zich staan, maar allen betrekking hebben op de toekomst van het dorp. In de wens om goed op deze toekomst in te spelen, ligt de aanleiding om een ruimtelijke visie (hierna: *Visie*) voor het dorp en haar directe omgeving op te stellen. De *Visie* beoogt bestaande en nieuwe ontwikkelingen op elkaar af te stemmen, waarbij zoveel mogelijk wordt uitgegaan van bestaande structuren (bebouwing, verkeer, groen en water). Er zal een helder beeld moeten ontstaan van de ruimtelijke kansen en beperkingen die zich in het dorp voordoen. De *Visie* is onder andere nodig om ruimte te scheppen voor de woonwensen van bestaande en toekomstige bewoners, alsmede voor het op peil houden van de voorzieningen.

De *Visie* geeft een mogelijke eindsituatie aan, waarbij op basis van een analyse van het gebied, de ontstaansgeschiedenis, de landschappelijke en cultuurhistorische elementen gekomen wordt tot een interessant concept. Dit keer geen verdikking van de kern, maar de keuze voor een transparante opzet in de vorm van het creëren van een viertal nieuwe (zij)linten langs bestaande infrastructuur en landschappelijke kwaliteiten, waarbij nadrukkelijk wordt ingezet op handhaving van de openheid tussen de dorpen Slochteren en Schildwolde. Aandacht is er ook voor het functioneren van de belangrijkste toegang tot het dorp en het bestaand gebied. De *Visie* bevat daarnaast een tweetal deelstudies naar de ruimtelijke inrichting van de Slochterhaven en een locatievoorstel voor de nieuw te vestigen gemeentewerf annex brandweerkazerne.

52. Procedure

Conform de afspraken met de gemeenteraad is een breed communicatietraject voor de *Visie* uitgewerkt, ten einde uiteindelijk ook een zo breed mogelijk gedragen beleidsdocument te verkrijgen. De eerste stap in de invulling daarin is gezet door een klankbordgroep te installeren (27 februari 2006). De klankbordgroep kent een samenstelling die is gebaseerd op een brede vertegenwoordiging van inwoners, organisaties en ondernemers van Slochteren en Friesland, aansluitend bij het structuurgehalte van de *Visie*. De klankbordgroep werkt vanuit een duidelijke opdrachtformulering dat is vastgelegd in een protocol, waarvan het communicatietraject voor de *Visie* deel uitmaakt.

De tweede stap was het formeren van een werkgroep voor het deelproject Slochterhaven. Vanwege de vermeende gevoeligheid van de herontwikkelingsplannen wilde de klankbordgroep voor dit deelproject direct een vertegenwoordiging maken. Ook deze werkgroep kent een brede samenstelling, met leden die een bijzondere betrokkenheid en/of kennis van het deelgebied hebben.

Als derde stap zijn de inwoners van het dorp over de inhoud van de *Visie* geïnformeerd. Dat is gebeurd aan de hand van een Bokkeblad-special van 17 mei 2006 en tijdens een dorpsbrede informatieavond in restaurant/zalencomplex de Seghesteen op 23 mei 2006. De inwoners zijn geïnformeerd over de aanleiding, toestandoming en planning van de visievorming. Ook zijn de inwoners – door middel van het discussiëren met de plannemakers – uitgenodigd tot het leveren van input. De klankbordgroep- en werkgroepleden hebben in deze discussie een actieve rol gehad.

De input geleverd op de informatieavond is vervolgens samengevoegd met de reacties die al in een eerder stadium of in de dagen na de informatieavond zijn ontvangen, zoals die van particulieren, ondernemers, verenigingen en stichtingen. De binnen de klankbordgroep geïnventariseerde en becommentarieerde reacties zijn vervolgens als input gebruikt voor de advisering naar het college. Terwijl de hoofdopzet ongewijzigd is gebleven, heeft de input op onderdelen geleid tot planaanpassingen. De inventarisatie en verwerking van de

input is gevat in de Reactienota Input Ruimtelijke Visie Slochteren (juni 2006) en de planaanpassingen zijn terug te vinden in de *Visie* (3 juli 2006).

Reactienota (juni 2006) en *Visie* (3 juli 2006) zijn vervolgens van 6 juli tot en met 6 september 2006 ter visie gelegd en aan inspraak onderhevig gemaakt. Gedurende negen weken, in plaats van de gebruikelijke zes weken, konden schriftelijke en/of mondelinge reacties worden gegeven. Voorafgaand (5 juli 2006) is in een Bokkeblad-special uitgebreid melding gemaakt van de verschillende reacties, hoe daar mee is omgegaan en tot welke planaanpassingen dat heeft geleid. De stukken hebben, behalve in het gemeentehuis, ook in de bibliotheek in Slochteren en de Ruitenvelder in Friesland ter inzage gelegen. Als extra service is de mogelijkheid geboden om de documenten te downloaden van de gemeentesite.

53. Inspraakreacties

De tervisielegging en het openstellen van de inspraakmogelijkheid heeft in totaal tot 22 schriftelijke reacties geleid. Alle reacties dienen in beschouwing te worden genomen, omdat ze zijn ontvangen binnen de daarvoor geldende termijn.

1. St. Belangenorganisatie Buitengebieden,	Postbus 444, 9600 AK te Hoogezand (5 september 2006)
2. de heer J. Fluks,	Groenedijk 4, 9619 TE te Friesland (7 september 2006)
3. de heer S.L. de Blaauw,	Postbus 62, 9620 AB te Slochteren (4 september 2006)
4. Milieufederatie Groningen,	Postbus 1020, 9701 BA te Groningen (4 augustus 2006)
5. de heer H.G. de Munnick,	Zuideweg 24, 9621 BL te Slochteren (4 september 2006)
6. de heer H.W. Klöpping,	Groenedijk 22, 9621 TL te Slochteren (24 augustus 2006)
7. DLV Bouw, milieu en techniek b.v.,	Postbus 511, 5400 AM te Uden (4 augustus 2006)
8. TIP Geertsemaheerd,	Postbus 333, 9700 AH te Groningen (25 juli 2006)
9. maatschap Berg & Berg,	Hoofdweg 10a, 9615 AE te Kolham (5 september 2006)
10. de heer A.H. van der Broek,	Groenedijk 9, 9621 TL te Slochteren (5 september 2006)
11. de heer J. Dreijer,	Edersweg 3, 9621 TJ te Slochteren (4 september 2006)
12. R. ter Veer / L. Koens,	Edersweg 1, 9621 TJ te Slochteren (4 september 2006)
13. de heer J. Venhuizen,	Stooshornweg 2, 9621 TH te Slochteren (4 september 2006)
14. mevrouw L.W.L. Ispording,	Hoofdweg 269, 9621 AK te Slochteren (4 september 2006)
15. mevrouw J.F. Snijder-Ebels,	Hoofdweg 242a, 9621 AR te Slochteren (4 september 2006)
16. de heer H. van der Veen,	Hoofdweg 218, 9621 AR te Slochteren (4 september 2006)
17. de heer B. Fememan,	Hoofdweg 240, 9621 AR te Slochteren (4 september 2006)
18. mevrouw M. ten Have-Tonkens,	Slochterveldweg 3, 9621 TD te Slochteren (4 september 2006)
19. de heer J.M. Bournan,	Slochterveldweg 4, 9621 TD te Slochteren (4 september 2006)
20. mevrouw A.A. Dijkema-Meijers,	Slochtermeenteweg 6, 9621 CP te Slochteren (4 september 2006)
21. mevrouw A.A. Kremer,	Stichtinglaan 10, 9621 BZ te Slochteren (4 september 2006)
22. de heer W. Kettler,	Duwolaan 2, 9621 TC te Slochteren (4 september 2006)

Reactie nr. 1 betreft een enquête waarin ongeveer 150 huishoudens zijn betrokken. Reacties nrs. 11 t/m 22 zijn gelijklopende brieven. De inspraakreacties maken integraal onderdeel uit van deze Reactienota en daarmee de *Visie*.

53. Verwerking van de inspraakreacties

Ter bevordering van de leesbaarheid is er voor gekozen om de inspraak themagewijs uiteen te zetten en van commentaar te voorzien. De inhoud van de verschillende reacties vertoont namelijk veel gelijkenis en hier en daar zelfs overlap. De cursief en vet afgedrukte teksten betreffen inspraak; de normaal weergegeven teksten zijn de becommentarieering ervan. Daar waar inspraak leidt tot wijzigingen in de ontwerpvisie is dit nogmaals samengevat met het pijlsymbool →.

Ten aanzien van de noodzaak tot visievorming

De gemeente durft geen verantwoordelijkheid te nemen en laat teveel aan de wijsheid en inzichten van toekomstige generaties bestuurders en beleidsmakers over.

De kern van de visievorming is om de komende decennia dorpsontwikkeling mogelijk te maken; het gaat dan om dorpsontwikkeling bedoeld in de meest brede betekenis des woords. Allereerst kan daarbij worden gedacht aan verschillende volkshuisvestelijke ingrepen, maar uiteraard ook aan ingrepen in het openbaar gebied en op het terrein van openbare voorzieningen, (detailhandels)bedrijvigheid en de toeristisch-recreatieve bedrijvigheid. Het dorp Slochteren is in al die opzichten namelijk nog allerminst af. Evenals in de twee andere hoofdkernen Siddeburen en Hardsteede zullen er ten dienste van de leefbaarheid de komende tijd meerdere ruimtelijke ingrepen noodzakelijk zijn. Tijdens de informatiebijeenkomst van 23 mei 2006 is gebleken dat die noodzaak door de inwoners van het dorp over het algemeen wordt onderschreven.

Niet durven kiezen betekent stilstand en stilstand betekent achteruitgang. Op zich een te respecteren keuze, maar niet de keuze die het gemeentebestuur van Slochteren voor staat. Besturen is vooruitzien en het nemen van verantwoordelijkheid. In dit geval betekent dat kritisch durven kijken naar het functioneren van Slochteren en het lief hebben om naast kwaliteiten en kansen, ook disqualiteiten en bedreigingen bloot te leggen en daarover vervolgens een visie uit te spreken. Het gemeentebestuur wil die verantwoordelijkheid nemen en nu bepalen langs welke weg het dorp Slochteren zich de komende 15 tot 20 jaar mag ontwikkelen. Maar omdat de daadwerkelijke uitvoering nu eenmaal afhankelijk van demografische en volkshuisvestelijke ontwikkelingen, kan de Visie niet al te dwingend worden opgevat. Er moet ruimte zijn voor een eventuele terughoudende invulling.

Als er op gezette tijden een ingreep noodzakelijk blijkt, dan moet worden voorkomen dat de ruimtelijke keuze daarvoor al te zeer in de waan en realiteit van de dag tot stand komt. Het risico dat ingrepen op ad hoc basis binnen de dorpsstructuur te veel op zich komen te staan, is eenvoudigweg te groot. Het gemeentebestuur is van mening dat ruimtelijke ingrepen gebaseerd moeten zijn op een ruimtelijk concept of ruimtelijk denken, tot stand gekomen door middel van een integrale, ruimtelijke belangenafweging en via een interactief communicatieproces. De Visie poogt zo'n gedragen integrale ruimtelijke kapstok te zijn.

De provincie hecht om bovenstaande reden ook waarde aan visievorming en treedt daarom op als co-financier.

Ten aanzien van strijdigheid met het Provinciaal Omgevingsplan

De Visie is op meerdere punten in strijd met het Provinciaal Omgevingsplan.

De noodzaak tot visievorming wordt door provincie Groningen onderkend en ondersteund. Dat betekent ook dat de het stedenbouwkundig bureau dat verantwoordelijk is voor het vervaardigen van de Visie in gezamenlijkheid met de gemeente Slochteren is geselecteerd. Ook zijn in gezamenlijkheid alle concepten van de Visie beoordeeld. In die beoordeeling laat de provincie zich leiden door de relevante beschrijvingen en uitgangspunten van het Provinciaal Omgevingsplan.

In het Provinciaal Omgevingsplan wordt het land van Slochteren als volgt omschreven. Slochteren vormt een onderdeel van Centraal-Groningen als een gemeente met een eigen identiteit: landelijk karakter in de directe nabijheid van de stad Groningen. Als karakteristiek wordt gezien het wonen in een wegdoorpenlandschap met hoogopgaande erf- en wegeplantingen, die ogen als bosranden ten opzichte van aangrenzende open landbouwgebieden. De ontwikkeling van het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen tot een natuurgebied van (inter)nationale betekenis versterkt het karakter van landelijk wonen in de omliggende dorpen. Deze worden langs bestaande structuren (verbindingzone) met het natuurontwikkelingsgebied verbonden. Deze setting is tevens aanleiding om Slochteren aan te wijzen als een gemeente waar de ontwikkeling van landschappelijk wonen verder vorm kan worden gegeven.

In het kader van het vooroverleg - ex artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro) - is aan een aantal partijen, waaronder de provincie, een reactie op de Visie gevraagd. Aansluitend bij het Provinciaal Omgevingsplan, laat de (commissie bestemmingsplannen van de) provincie desgevraagd weten dat Slochteren in algemene zin een bijzondere positie heeft. Het heeft zich zeer specifiek en kenmerkend cultuurhistorisch ontwikkeld langs enkele bijzondere linten. Deze zogenaamde cultuurs worden des te sterker door het contrast met de zich ontwikkelde natuurs (Kollham-Schildmeer). Bovendien komt de stad Groningen met Meerstad dichterbij; het gebied waar zich de toekomstige woonvraag van de stad Groningen zal laten uitkristalliseren. Alle redenen om in dit grote palet behoeftzaam de eigen kwaliteiten te onderkennen en de eigen toekomstige ontwikkelingen in te beelden. In het Provinciaal Omgevingsplan wordt er vanuit gegaan dat bij alle ontwikkelingen en ingrepen het streekeigen karakter van het gebied als vertrekpunt zal worden genomen. Kenmerken die het karakter van het landschap bepalen dienen daarbij te worden gehandhaafd en waar mogelijk te worden hersteld en verder worden ontwikkeld. De wijze waarop in de Visie gestalte is gegeven aan het beleidsuitgangspunt dat ruimtelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk dienen te passen in de cultuurhistorisch gegroeide eigenheid van een gebied, heeft op zich de instemming van de provincie. Wel wordt in navolging van het rijksbeleid - dat uitgaat van concentratie - verzocht zoveel mogelijk eerst inbreidingslocaties te benutten, alvorens een ruimtelijk beslag te leggen op uitbreidingslocaties in het buitengebied.

De (Commissie bestemmingsplannen van de) provincie is de mening toegedaan dat na een zorgvuldige analyse van het gebied een oplossing is gevonden voor nieuwe woonmilieus ten behoeve van de het dorp Slochteren, waarbij aandacht is besteed aan het huidige karakter en beeld van het dorp. Het ontwerp is een nadrukkelijke keuze om verdere verdichting van het lint tegen te gaan. Maar omdat nog niet is onderzocht of de Visie wel verenigbaar is met milieubeleid, mobiliteit, externe veiligheid, waterhuishouding, agrarische belangen, duurzame ontwikkeling en verkeer en vervoer, wordt een voorbehoud gemaakt bij de aanvaardbaarheid en uitvoerbaarheid van de Visie.

Het gemeentebestuur acht het niet opportuun om op dit ogenblik onderzoeken uit te zetten die (meer) bij het niveau van de deeltuistwerkingen past. Temeer niet omdat met de Visie een tijdshorizon heeft van 20 jaar en het nog allerminst zeker is of bepaalde deeltuistwerkingen wel aan bod komen. Ook moet niet worden uitgesloten dat gedurende de lange looptijd van de Visie wet- en regelgevingen worden bijgesteld en onderzoeken op die manier verouderd raken. Desalniettemin is de Visie natuurlijk globaal wel op de genoemde punten getoetst. Maar zijn er voorhands geen onoverkomelijke belemmeringen gesignaleerd. Op basis van de ingehuurde deskundigheid van het bureau De Zwarte Hond, heeft het gemeentebestuur er het volste vertrouwen in dat de Visie haalbaar en realiseerbaar is.

Ten aanzien van de systematiek

In het buitengebied moet en mag niet gebouwd worden. Het landschappelijk karakter ervan - met waarden als openheid, landbouw, natuur, cultuurhistorie en recreatie en toerisme - wordt daardoor te zeer aangetast en bedreigd. Het buitengebied is er voor de landbouw, recreatie, ontspanning, natuur en cultuur. (Grens)vervaging is niet gewenst. Het lint en het bestaand dorpsgebied bieden op bepaalde plekken voldoende mogelijkheden om nieuwe woningen in te rijgen.

Gekeken naar het dorp Slochteren valt meteen het streekdorpkarakter op. Het dorp is in wezen een langgerekt lint dat aan weerszijden wordt begeleid door karakteristieke en gevarieerde lintbebouwing. Dwars op dat lint zijn door de eeuwen heen laantjes en zijlinten tot ontwikkeling gekomen. Kenmerkend voor de lintbebouwing is de verscheidenheid aan functies die het in zich heeft en de variatie aan bebouwing die dat met zich mee heeft gebracht. Kenmerkend zijn ook de afwisselende bebouwendichtheden en transparantie naar het achterliggend agrarisch cultuurlandschap. Dit streekdorpkarakter wordt hooglijk gewaardeerd en is daarmee een van de belangrijkste kwaliteiten van het dorp Slochteren. Het lintgedeelte rondom de Fraeylensborg is zelfs zo karakteristiek dat het een beschermde status geniet.

Heden ten dage manifesteert Slochteren zich nog steeds als een streekdorp, ondanks de meer recente ciustervormige uitbreidingen tussen Hoofdweg en Provincialeweg (Jaren '50) en langs het Slochterdiep (Jaren

'70 en '80). Hoewel deze planmatige dorpsuitbreidingen prima pasten in het tijdsbeeld van toen en – voorop gesteld – ook nu nog prima functioneren, heerst steeds meer het besef dat die clusterachtige uitbreidingen eigenlijk niets te maken hebben met of toegevoegd hebben aan het streekeigen karakter van het dorp. De waarde en kwaliteit van het lint zijn met de clusterachtige uitbreidingen met andere woorden niet bepaald versterkt. Eerder is sprake van stedenbouwkundige verrommeling en -verarming.

Uitgaande van de wens tot bestending en versterking van de bestaande dorpskwaliteiten, ligt het in de rede om toekomstige dorpsdynamiek niet opnieuw langs de systematiek van clusterachtige uitbreiding vorm te geven, hoewel er desondanks vanuit de inspraak in dat verband wel suggesties worden gedaan. Genoemd wordt onder andere een bouwmogelijkheid rondom de Duurswoldhal, tussen de Hoofdweg en Provincialeweg, naast het gemeentehuis, naast Slochteren III/IV in richting van Schildwolve en tegen het dorp Froombosch aan. In geen enkele reactie wordt overigens aangegeven waarom dorpsdynamiek, in welke gedaante en omvang dan ook, op die plekken wel inpasbaar zou zijn of zou kunnen worden gemaakt, en hoe dat is of moet worden afgewogen met andere ruimtelijke claims en belangen.

Ook ligt het vanuit diezelfde wens tot bestending van kwaliteit absoluut niet in de rede om de gaten in het lint vol te rijgen met woningen. De van oudsher onbebouwd gelaten delen zijn juist nodig om het wegdorparakater - en het typische spel tussen bebouwing en achterliggend landschap - te kunnen beleven. Open plekken zijn daarmee op zichzelf karakteristiek. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het doorkijkje naast de Fraeyemaborg in richting van Noordbroek. Vanwege deze bijzondere betekenis ligt op de onbebouwde plekken in het Slochter deel van het lint een conserverend bestemmingsregime.

Vrijkomende bebouwing, bijvoorbeeld als gevolg van bedrijfsverplaatsing, komt daarentegen wel voor herontwikkeling in aanmerking. Maar dan gaat het om percelen die van oudsher bebouwd zijn en waarop nu minder fraai ogende en in verval geraakte elementen staan. Mits er goede ruimtelijke spelregels worden gehanteerd, kan herontwikkeling van deze locaties de linkkwaliteiten versterken. Maar omdat de herontwikkelingsmogelijkheden niet voor het oprapen liggen, zal uiteindelijk maar een deel van de benodigde dorpsdynamiek op de wijze kunnen worden opgevangen.

Extra capaciteit - buiten het dorp - is dus noodzakelijk. Doelstelling is om daarbij een systematiek te hanteren die zoveel mogelijk recht doet aan of – anders geformuleerd - zo weinig mogelijk afbreuk doet aan de bestaande kwaliteiten. Lezende de landschappelijke patronen en aansluitend op de cultuurhistorische eigenheid van het wegdorpenlandschap, komt de keuze voor de zijlantsystematiek als vanzelf in beeld. Bestaande structuren worden de dragers voor de nieuwe dorpsdynamiek. Bijkomend voordeel is dat deze systematiek goed aan te sluiten is op eerder vervaardigde beleidsdocumenten, die uitgaan van bindingsstructuren tussen de nieuwe natuur van Midden-Groningen en de cultuurhistorie van het oude lint.

Wel dient gesteld dat de keuze voor ieder andere systematiek op zich te respecteren is. Dat is ook de reden waarom de verschillende stedenbouwkundige mogelijkheden in het Slochter geval ook met elkaar zijn vergeleken en afgewogen. De clusterachtige uitbreiding is tegen de achtergrond van de geformuleerde stedenbouwkundige randvoorwaarden en in relatie met de toegepaste systematiek eenvoudigweg aan de lichte kant bevonden.

Het carré is volstrekt willekeurig getekend en sluit niet aan bij de historie. De lanen liepen vroeger nooit zover het gebied in. Woningbouw tot aan de randen van het carré is dan ook niet cultuurhistorisch verantwoord. De voorgestelde bebouwing evenmin. Het onharmonieus beeld van de zij- en achterkanten zullen een verstovende effect hebben op het kwetsbare landschap.

Het door het bureau De Zwarte Hond geïntroduceerde hulpstructuur carré, is – in tegenstelling tot de veronderstelling - niet willekeurig tot stand gekomen. Het carré is gebaseerd op bestaande landschappelijke structuren Groenedijk, Ruitenweg/Slochterdijk, Slochterveldweg en het lijnbus van Fraeylema. Deze structuren zijn alle zichtbaar in het landschap. Ondanks het evidente karakter, is de carré-structuur tot nu toe nog te weinig in ruimtelijke planvorming tot zijn recht gekomen.

De Visie stelt dat het idee van groene verbindingen - zoals neergelegd in de uitwerking van de ecologische hoofdstructuur Oost-Groningen, de deeltwerking van de visieontwikkeling Slochteren, de landschaps- en groenvisie en de Regiovisie - ver, zo niet te ver gaat. Helemaal dichtgegreide bosstroken waarin van alles kan worden gebouwd, verstoren, als ze op teveel plekken worden aangelegd, te erg de openheid van het landschap. De Visie stelt voor een transparantere opzet te kiezen, die bovendien beter aansluit op de bestaande structuren in het dorp. Met het carré als uiterste begrenzing voor het Slochterse deel van de cultuuras, wordt de structuur van zijlinten weer opgepakt en geplaatst langs bestaande infrastructuur en landschappelijke kwaliteiten.

Het gebruik van het carré als uiterste bebouwingbegrenzing impliceert niet dat ook persé tot aan de randen ervan gebouwd zou moeten worden. Bij iedere deeluitwerking moet daarop, ingegeven door de specifieke kansen en beperkingen, worden gestudeerd. Gestreefd wordt in ieder geval naar zo natuur getrouwe linten en een zo ontspannend mogelijke aansluiting op het landschappelijke carré. De zijlinten zijn om die reden ook losgemaakt van de randen.

De zijlinten refereren aan de cultuurhistorische eigenheid van laanontwikkeling dwars op de oude hoofdweg. Nog steeds komen in het gebied lanen voor, maar in het verleden was het buitengebied van Slochteren ervan vergeven. De lanen waren oorspronkelijk bedoeld als ontsluiting voor in het veld staande boerderijen, waarlangs later arbeiderswoningen zijn toegevoegd. Het gevolg was een nogal verstrooid beeld van met name kleine arbeiderswoningen. Veel van die arbeiderswoningen zijn in de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw onbewoonbaar verklaard en gesloopt. Het landschap heeft daardoor een verandering ondergaan; is opener geworden. Met de zijlantsystematiek in de Visie wordt niet getracht om dit authentieke beeld terug te halen. Want dat zou alleen al vanuit het perspectief van maatschappelijk draagvlak volstrekt onrealistisch zijn. De Visie refereert aan deze cultuurhistorie, maar kopieert deze niet. Met cultuurhistorie als vertrekpunt en leidraad, mogen nieuwe ingrepen best eigentijds zijn. Een eigenjose karakter hoeft namelijk niet te betekenen dat een ingreep niet streekeigen is. Dat is ook de reden waarom de zijlinten in de Visie niet een willekeurige geringere lengte hebben gekregen, maar eigentijds opstrakken tot (min of meer) de randen van het carré.

Evenzo eigentijds is het om de bebouwing in de nieuwe zijlinten overwegend als dwarskapper met een oriëntatie op het zijlint uit te voeren, terwijl de vroegere arbeiderswoningen als langskappers waren uitgevoerd met een oriëntatie op het hoofdlint. Ingegeven door hedendaagse woonwensen, zullen de woningen ook anders van maatvoering, indeling en uitstraling zijn. Wel moeten er spelregels in acht worden genomen. Zo geeft de Visie aan dat projectmatige herhalingen van hetzelfde ontwerp niet passend zijn. Er moet een dorps beeld ontstaan, met individuele panden van een onderscheidende vormgeving en met voldoende tussenruimte. Individuele accenten in de vorm van erkers, klompshokken, bijkeukens en dergelijke zullen het dorps karakter van de bebouwing moeten ondersteunen. Bijgebouwen dienen als aparte schuurachtige gebouwen worden gebouwd, zodat het landelijke karakter wordt benadrukt. Hoofd- en bijgebouwen moeten een ensemble vormen, zoals die ook in het bestaande lint aan te treffen is.

Om het zicht op vermeende verrommelde zij- en achterkantsituaties tegen te gaan, is eerder de suggestie in overweging genomen om aan de veldzijde bosstruivelen aan te brengen. Die suggestie is uiteindelijk niet overgenomen, omdat planmatige aangebrachte bosstruivelen niet karakteristiek zijn voor de Slochterse linten. Ze komen in het gebied dan ook niet of nauwelijks voor. Desondanks hebben de dorpsranden vanwege de hoogopgaande erf- en wegbeplanting wel een groen, zelfs bosrandachtig karakter. De bebouwing heeft zich door de tijd als het ware in het groen gehuld. Deze groenbeleving wordt manifestier naarmate de afstand tot de randen van het dorp toeneemt. Mede ingegeven door de wens om de linten gevarieerd(er) en natuurlijker(er) te laten ogen, is de suggestie van de planmatige groenstroken niet overgenomen. Een overweging ten overvloede daarbij is dat dergelijke groenstroken moeilijk te beheren en onderhouden zijn.

De bebouwing aan de noordzijde van de Provincialeweg ligt te geïsoleerd van het dorp.

Met de zijlinten aan de noordzijde wordt aansluiting gevonden met de bestaande ruimtelijke plannen om de twee, grotendeel parallel lopende hoofddassen binnen de gemeente – cultuuras (hoofdlint) en natuuras

(ecologische verbinding tussen Kolham en het Schildmeer) – met elkaar te verbinden. Dit verbinden kan door middel van robuuste bosstroken, fiets- en kanoroutes, landelijke en exclusieve vormen van woningbouw, et cetera. De noordelijke zijlinten spelen, op dit hoger, gemeentelijk planniveau, een rol van betekenis.

Op dieplanniveau dient tussen zij- en hoofdlint natuurlijk wel sprake te zijn van een goede aansluiting. De dwarsverbindingen maken immers als uitbreiding onderdeel uit met de rest van het dorp. In de Visie is voorzien dat Provincialeweg, Geleinen op het tracé van het vroegere Woldjerspoor, daarin enigszins beleemmerd werken. Woldjerspoor en Provincialeweg vormen in wezen een brute doorsnijding van oudere landschapspatronen zoals de Veenlaan. Bij deeltwerking moet in het verlengde van de Veenlaan de mogelijkheden voor een onderdoorgang voor langzaam verkeer worden betrokken. Naast het belang van een verkeerstechnische verbinding, is natuurlijk ook het visuele aspect van een doorlopende Veenlaan van bijzondere waarde. Als tweede maatregel wordt de kap van het bosje op de hoek van de Fromaweg – Veenlaan voorzien. Het gaat hier om een zogenaamd ruilverkavelingsbosje, zonder specifieke natuurlijke of landschappelijke betekenis. Kap ervan is niet zondermeer mogelijk, maar zal mede afhankelijk zijn van de uitkomsten van een onderzoek in het kader van de wet flora en fauna.

Ruitenweg moet buiten de Visie gehouden worden, omdat dit geen Slochteren maar Froombosch is.

Ten grondslag aan de visievorming ligt een tweeledige studie; enerzijds betreft dat een inventarisatie van landschappelijke elementen (rood, groen en blauw) en anderzijds een inventarisatie van bestaande ruimtelijke plannen. In de landschappelijke inventarisatie is een voor het dorp typische carré-structuur herkend, dat in de ruimtelijke planvorming tot nu toe niet tot zijn recht is gekomen. De Visie stelt voor om het carré de uiterlijke begrenzing te laten zijn voor de dorpsuitbreiding van Slochteren. De Ruitenweg, met in het verlengde de Slochterdijk, maakt als zuidwestelijke begrenzing wezenlijk onderdeel uit van dit systeem. De ruimtelijke inrichting van het gebied is dus met andere woorden leidend geweest voor het in de planvorming betrekken van de Ruitenweg en dus niet zozeer de dorpsgrens tussen Slochteren en Froombosch. Hoewel het nog allerminst zeker is of het uiteindelijk tot een deelplanuitwerking zal komen, zou het vanuit de gekozen systematiek in dit stadium niet wenselijk zijn om de Ruitenweg buiten de planvorming te plaatsen.

Weliswaar blijven er haaks op het oude lint vrije doorzichten naar het open landschap mogelijk, maar buiten dat lint wordt het beeld aan twee kanten doorkruist door nieuwbouwstrroken. Dat heeft het effect van een visuele uitbreiding tot ver in het landschap, waardoor de harmonische openheid verloren gaat. Bovendien tasten de zijlinten het waardevolle karakter van de Groenedijk aan.

Omniskanbaar wordt er met de voorgestane dwarsstructuren een ingreep gedaan op het landschap. Die ingreep zal worden beleefd/ervaren. Immers, geen ingreep zonder beleving. De vraag is echter of dat in onevenredige zin ten koste gaat van de geprezen harmonie tussen oude lint en achterliggend gebied, de landschappelijke karakteristieken ten noorden en zuiden van de Hoofdweg en waardevolle structuren zoals de Groenedijk.

De waardevolle doorzichten vanaf de oude as in richting van het achterliggend gebied zullen door de Visie niet worden aangetaast. Hooguit vindt op een enkele plek enigszins begrenzing plaats. Dwars achter het lint zal het effect van begrenzing evidentier zijn. Wel is getracht het gebied zoveel mogelijk in zijn waarde te laten en het effect van doorsnijding zo gering mogelijk te laten zijn. Bewust is aansluiting gezocht bij structuren die in het landschap (in meer of mindere mate) zichtbaar zijn en daarmee de openheid van het gebied reeds beperken. De Veenlaan, met zijn zware en hoogopgaande bembplanting, is daarvan een goed voorbeeld. Lintbebouwing hier heeft een veel minder groot doorsnijdingseffect dan dat het bijvoorbeeld zou hebben aan de Boerweg. In tegenstelling tot de Veenlaan is de Boerweg in het landschap niet zichtbaar. Ook de Ruitenweg is door het voorkomen van een boomgaard en boerderijbebouwing zichtbaar, en vormt in die zin ook reeds een begrenzing van de openheid aan de noordkant van het lint.

Van openheid aan de zuidkant van het lint is minder sprake. Lanen en opstrekende bospercelen, waaronder de Baggerputten, versnipperen de openheid tot meerdere stedenbouwkundige kamers. Toevoeging van nieuwe zijlinten zijn daardoor in beginsel minder ingrijpend. De bebouwing langs de Edsersweg is geprojecteerd tot aan

de Baggerputten. De Baggerputten zelf strekken vervolgens op tot aan de randen van het carré. Woonbebouwing ter hoogte van de Baggerputten is daarvoor niet persé nodig. Dat is overigens ook de reden waarom in het definitieve ontwerp nog een extra verduimingslag voor het zuidelijke deel van de Edsersweg wordt toegepast. Uiteraard wordt daarmee ook gereageerd op het vermoeden van een aantal insprekers dat de natuurwaarden van de Baggerputten met toevoeging van woningbouw in het geding zijn.

→ verduimning woonbebouwing zuidkant Edsersweg

Het bijzondere karakter van de Groenedijk wordt door de Visie niet wezenlijk aangetaast. Zoals gesteld, veranderen de zichtmogelijkheden vanaf het oude lint op de Groenedijk niet of nauwelijks met de toevoeging van de nieuwe zijlinten. De Groenedijk blijft zichtbaar, zoals dat nu ook te ervaren is, dus met groen ingekapselde of achter groenpercelen verscholen monumenten. Wel blijven deze waardevolle en voor de Groenedijk betekenisvolle objecten als vanouds zichtbaar vanaf de Groenedijk zelf. De koppeling met de Ruitenweg en de Veenlaan verandert niets aan die beleving en waarde. De Groenedijk is en blijft een prachtig uitloppengebied voor het dorp. Met de toevoeging van twee zijlinten wordt de interactie tussen de twee alleen nog maar sterker.

Ten aanzien van de noodzaak tot woningbouw

Niet duidelijk is waarom er in het dorp eigenlijk zoveel moet worden gebouwd. Op andere plekken binnen de gemeente, maar ook daarbuiten, gebeurt dat ook al. Daar komt Meerstad zo meteen nog eens bij. En in het dorp loopt het inwonertal terug.

Op Slochters grondgebied is inderdaad een aantal woningbouwprojecten in voorbereiding of uitvoering. Hierbij gaat enerzijds om de grotere ingrepen in de twee hoofdkeuren Siddeburen en Harkstede en het majeure Meerstad-project, maar aan de andere kant ook om de relatief kleinere ingrepen in Schildwolde en Froombosch. Aan al deze projecten ligt een volkshuisvestelijke noodzaak ten grondslag. Die noodzaak is omschreven in het gemeentelijk Woonplan. In het kader van de Regiovisie Groningen-Assen heeft die noodzaak in 2004 met terugwerkende kracht geleid tot het maken van afspraken over de gemeentelijke bouwopgave in de periode 2002 tot 2019, in totaal 900 woningen¹.

De volkshuisvestelijke noodzaak kan zowel lokaal als regionaal van aard zijn. Meerstad, Eilanddijk Borgmeren en Harkstede-Centrum zijn voorbeelden van projecten met een regionale dynamiek, waarbij uiteraard de nabijheid van de stad Groningen een rol speelt. Schatterswold in Schildwolde is ook een voorbeeld van project met een flinke regionale component; weliswaar speelt hier de nabijheid van de stad niet, maar wekt vooral de vrije bouwbaarheid op kavels van 2.500 m² regionale interesse. De ontwikkeling van het terrein Traas en Ufkenshuis in Siddeburen en de Ruitenweg in het verlengde van het Hoofdlijnpad in Froombosch daarentegen zijn typische voorbeelden van projecten die inspelen op de lokale vraag. Vanwege de ruimtelijke spreiding, de stedenbouwkundige verscheidenheid en differentiatie in ontwikkeltrajecten, concurreren deze projecten onderling in beginsel niet met elkaar.

Als zogenaamde schakelemeente binnen het verband van de Regiovisie Groningen-Assen 2020, heeft de woningbouwopgave van Slochteren zowel een lokale als een regionale component. Het regionale component krijgt nu vorm in Meerstad, maar zal voor het overige de komende jaren nog een ruimtelijke uitwerking moeten krijgen. In het dorp Slochteren wordt die regionale dynamiek in principe niet voorzien. De Visie is primair gericht op het accommoderen van de autonome demografische ontwikkeling en de facilitering van de gewenste woningmarktdoorstroming (van huur naar koop), met andere woorden het bouwen voor eigen behoefte.

¹ Het betreft hier afspraken over de bouwopgave, nog niet zijnde woningbouwcontingenten. Het genoemde aantal van 900 woningen heeft zowel betrekking op de lokale als regionale vraag, maar is exclusief Meerstad.

In het *Woonplan* staat vermeld dat Slochteren de enige grote kern is die niet is gegroeid. Sterker nog, de bevolking is sinds 1990 gekrompen met 168 personen (-6%). Als verklaring daarvoor wordt de gelijkblijvende woningvoorraad (plusminus 995 woningen) genoemd. Door het ontbreken van woningbouwproductie heeft gezinsverdunding tot krimp geleid. Verband houdend daarmee moet ook worden bedacht dat Slochteren niet los kan worden gezien van het dorp Schildwolde. In tegenstelling tot Slochteren is in Schildwolde, met de realisatie van woonwijk Schattersum, begin jaren 90 wel flink gebouwd. Gevolg daarvan is dat het inwoneraantal van Schildwolde sinds 1990 met 120 personen is gestegen.

Naar de toekomst toe geredeneerd wordt in het *Woonplan* gemeentebreed groei verwacht. Uitgaande bij een bevolkingsontwikkeling met een evenwichtige migratiebalans (een situatie waarbij vertrek in evenwicht is met vestiging), zal over de periode 2002 - 2010 sprake zijn van een bebouwingstoename van 2 procent. Het aantal huishoudens zal naar verwachting met 5 procent toenemen. Doorgetrokken naar de tijdsperiode van de *Visie*, is de verwachte toename respectievelijk 4 en 10%. De kanteneming daarbij moet worden gemaakt dat het hier om cijfers gaat die gelden voor alle dorpen samen. Per dorp kunnen de nodige verschillen ontstaan als gevolg van bevolkingsopbouw, ruimtelijke uitbreidingsmogelijkheden voor woningbouw en kwalitatieve uitbreidingsbehoefte. 10% van het totale gemeentelijk areaal is ongeveer 600 woningen; louter voor de lokale vraag.

Het gemeentebestuur kiest er voor om van die noodzakelijk geachte 600 woningen 200 woningen te reserveren voor het centrale deel van de gemeente, met Slochteren als hoofdkern. In het westelijke deel van de gemeente heeft recentelijk met Eilandrijk Borgmeren en Harkestede-Centrum een behoorlijke toename van het areaal plaatsgevonden en zullen ook de komende decennia vanuit Meerstad toevoegingen worden gedaan. Datzelfde geldt voor het oostelijk deel van de gemeente, waar een flinke volkshuisvestelijke ingreep met de centrumplannen heeft plaatsgevonden in Siddeburen. In het centrale deel is die toevoeging er eenvoudigweg niet geweest en moet dus eigenlijk een inhaalslag worden gemaakt. Met de toerekening van 200 woningen ontstaat er naast de strikt noodzakelijk geachte accommodering van de autonome demografische ontwikkeling van het dorp Slochteren, ook de mogelijkheid en de ruimte om deels de groei behoeftes van de eveneens in het centrale deel van de gemeente gelegen buurdorpen Schildwolde en Froombosch op te vangen. Eerder heeft met woonwijk Schattersum in Schildwolde op een vergelijkbare wijze uitwisseling plaatsgehad. Uitwisseling met Froombosch is op zijn plaats, omdat de *Visie* met het projectonderdeel Ruitenweg reeds over het buurdorp is heengeteld.

Als reactie op de vele vragen en reacties op de noodzaak tot woningbouw, wordt in de *Visie* nogmaals aangegeven dat het plan niet in een keer wordt gerealiseerd, maar een fasegewijze ontwikkeling zal kennen. De fasegewijze ingrepen zullen afgestemd op vraagstukken. Als vraagstukken daartoe geen of onvoldoende aanleiding geven, dan kunnen ingrepen later of in een andere vorm (bijvoorbeeld verdurd) worden uitgevoerd, of zelfs helemaal achterwege blijven. Ingegeven door de huidige inzichten in de demografische en volkshuisvestelijke ontwikkelingen, stelt het gemeentebestuur zich binnen het carré van Slochteren de volgende ingrepen voor:

fase	Onderdeel	aantal woningen
1 - 4	Dorp, waaronder Slochterhaven ² (deelplan 8)	60 - 65
1	Veenlaan	50 - 55
2	Slochterveldweg	30 - 35
3	Edersweg	25 - 30
4	Ruitenweg	15 - 20
	Totaal:	180 - 205

Waarbij fase 1 globaal de periode 2006-2010 behelst, fase 2 periode 2010-2015, fase 3 periode 2015-2020 en fase 4 periode 2020-2025. Let wel, zowel de fase en de daarbij horende perioden zijn indicatief, maar ook het aantal woningen.

→ Schema toevoegen

² In verband met de verplaatsing van de gemeentewerf/brandweerkazerne uit de haven - op korte termijn - ligt het in de rede om de Slochterhaven in fase 1 te herontwikkelen.

De *Visie* en de daarin opgenomen projectonderdelen zouden gekoppeld moeten worden aan de woningbouwopgave. Voorkomen moet worden dat een voorschot wordt genomen op veel grotere woningbouw aantallen dan vastgelegd in de provinciale Nota Bouwen en Wonen.

De *Visie* is bedoeld als ruimtelijke structuurvisie. De *Visie* moet een antwoord gaan geven op de vraag waar je in de toekomst op verwentoorde wijze een ingreep (met woningbouw) kunt doen, op het moment dat daarvoor een (volkshuisvestelijke) noodzaak bestaat. De *Visie* beoogt daarentegen geen woonplan te zijn. In een woonplan wordt de demografische situatie en de woningvoorraad in kaart gebracht en zal uiteindelijk een antwoord moeten worden gegeven hoe de woonbehoefte er in de toekomst in relatie met de aanbodzijde van de markt uitziet. *Visie* en *Woonplan* zijn met andere woorden twee verschillende plannen, maar er dient wel samenhang tussen te zitten. Uit het *Woonplan* moet de behoefte aan ruimtelijke ingrepen blijken en de *Visie* geeft aan waar zo'n ingreep het beste plaats kan vinden.

Ten aanzien van de woningbouwopgave worden er in regionaal verband afspraken gemaakt. De provincie acht het van groot belang dat stedelijke centra een stabiel of groeiend inwonertal krijgen en houden. Dit kan in de provinciale visie alleen als de steden een sterkere concurrentiepositie op de woningmarkt krijgen ten opzichte van het landelijke gebied dan nu het geval is. Dit om het vertrek van kapitaalcrachten uit de steden te voorkomen en ter bewaking van de toch al ingesikkelde herstructureringsopgave.

Buiten de stedelijke centra mag alleen worden gebouwd voor de eigen behoefte, de groei van het aantal huishoudens. Hierbij moet worden gestreefd naar concentratie van woningbouw in centrumdorpen met een redelijk volwaardig en compleet voorzieningspakket. In kleinere dorpen wordt woningbouw alleen wenselijk geacht in het kader van versterking van de beeldkwaliteit en bij functieverandering/invulplannen. In de zogenaamde complete dorpen, die over een redelijk voorzieningsniveau beschikken, blijft woningbouw mogelijk voor de eigen behoefte die voortvloeit uit de gezinsverdunding. De leefbaarheid en het voorzieningsniveau kunnen volgens de provincie gebaat zijn bij nieuwbouwplannen. Qua voorzieningsniveau zit Slochteren/Schildwolde/Froombosch op de provinciale definitie van compleet dorp.

Op beperkte schaal wil de provincie medewerking verlenen aan het creëren van vormen van exclusief en landelijk wonen. In het bestuurlijk overleg is afgesproken dat exclusief wonen in lage dichtheden in de komende periode vooral gestalte kan krijgen in de projecten Meerstad, Borgmeren en Schatterswold, en incidenteel in de vorm van landgoederen en buitenplaatsen zoals Veenlaan de Kromte.

De provincie vraagt speciale aandacht voor gebiedsgebonden ruimtelijke kwaliteit van bebouwing in relatie tot de omgeving.

In de nota *Bouwen en Wonen* worden tweemaal de aantallen te bouwen woningen per gemeente vastgelegd. Naast een kwantitatieve insteek, wordt ook vooral ingezet op kwaliteit en duurzaamheid. Zo kan ook de vraag naar kwaliteit op de woningmarkt worden bediend. De aantallen te bouwen woningen hangen mede af van de mate waarin wordt voorzien in de vraag naar hoogwaardige woonkwaliteit en een bijdrage wordt geleverd aan de beeldkwaliteit. Een belangrijk aspect voor de toedeling is uiteraard ook een gedegen gemeentelijk volkshuisvestingsplan.

In de nota *Bouwen en Wonen* 2006-2008 zijn geen woningbouw mogelijkheden voor het carré van Slochteren opgenomen. Bezien vanuit de huidige vraag naar woningen in het gebied, is dat niet zo erg. Wel is het, gelet op de verwachte toename van het aantal huishoudens, zaak om in de volgende nota's *Bouwen en Wonen* wel zogenaamde contingents voor het dorp te claimen en toegewezen te krijgen. Vooromstreven schema zou daarvoor uitstekend als basis kunnen dienen. De *Visie* wordt op deze manier in overstemming gemaakt met de nota *Bouwen en Wonen* en (op dit punt met) het *Provinciaal OmgevingsPlan*.

Kortom, de *Visie* is dus te onderbouwen vanuit een volkshuisvestelijke noodzaak. Reden ook waarom in het verband van de Regionale Groningen-Assen afspraken zijn gemaakt over de woningbouwopgave voor de periode 2002 - 2019. Met de *Visie* krijgt die woningbouwopgave een ruimtelijke vertaling, een vertaling waarmee de reeds gemaakte afspraken over de bouwopgave kunnen worden geconcretiseerd naar een tweejaarlijkse woningbouwcontingentering. De *Visie* zelf is geen plek om over dit proces daarvoor specifiek verantwoording af te leggen.

Er staan nu al zoveel woningen te koop. Meer bouwen in zijlinten gaat ten koste van het cultuurlint. Er moet meer worden ingezet op kwaliteit (in plaats van kwantiteit).

In het dorp staan altijd wel een aantal woningen te koop. Dat is een normaal verschijnsel. Verhoudingsgewijs valt de periode dat de woningen te koop staan nogal mee. Slochteren kent namelijk een situatie van woondruk en vraagverdringing. Er willen zich meer huishoudens in het dorp vestigen dan er vertrekken. Doordat de koopkracht van de woningzoekers van buiten de gemeente vaak groter is dan die van de lokale starters en doorstromers, is al langere tijd sprake van spanning tussen woningbouw mogelijkheden en woningvraagresultaat in hogere woningrijzen, maar ook van vraagverdringing. Hierdoor heeft een deel van de woningzoekenden uit Slochteren minder kansen hun woonwensen in de gemeente te realiseren.

Deelplanuitwerking moet de woningmarktsituatie in het lint in beginsel ontbrekerd laten, althans geen langdurig effect daarop hebben. Immers, deelplanuitwerking wordt pas ter hand genomen nadat zich een vraag naar woningen heeft ontwikkeld. Waarschijnlijk is er wel sprake van een kortdurend effect. Doordat er op een bepaald moment nieuwe woningen of bouwterreinen op de markt worden gebracht, zullen in betrekkelijk korte tijd meerdere woningen te koop worden aangeboden. Maar die zullen ook in betrekkelijk korte tijd weer worden betrokken door doorstromers. Dit wordt ook wel het doorstroomeffect genoemd. Van een vergelijkbare situatie was sprake in de wijk Borgmeren, in de periode van de kaveluitgifte op Eilandrijk. Ook in Siddeburen was dit effect merkbaar.

De Visie roemt het streekdorp karakter van het dorp en zet waar in op het behoud en versterking van de kwaliteiten van het bebouwingslint in relatie met het achterliggend landschap. Bestemming van karakteristieke delen van het lint, zoals bijvoorbeeld de omgeving van de Fraeylemaborg, ligt in de rede. Maar dat geldt ook voor de karakteristieke onbebouwde percelen die een doorkijkje bieden op het achterliggend landschap en zo het lint karakter benadrukken. Niet dicht laten slibben dus.

Hier en daar komen in het lint wel locaties vrij, bijvoorbeeld door bedrijfsverplaatsingen. Over het algemeen betreft het de minder fraaie objecten en soms diskwaliteiten in het lint. De Visie is erop gericht om op dit soort plekken bij mutatie geconditioneerd herontwikkeling mogelijk te maken. De herontwikkeling moet rekening houden met het dorps karakter en goed aansluiten bij de omgeving. Menging van gedifferentieerde woningbouw, openbare voorzieningen, kleinschalige bedrijfs-aan-huis en kleinschalige detailhandel moet tot de mogelijkheden worden geacht. Dat alles zo ingezet, dat het leidt tot versterking van de lintkwaliteit.

Ten aanzien van verkeer

Bouwen in linten langs wegen in het buitengebied zal een toename van het aantal verkeersbewegingen in het lint en buitengebied tot gevolg hebben. Zonder maatregelen zal dit leiden tot verkeersonveilige situaties met overlastsituaties tot gevolg. Het landbouwwerker zal hierdoor ook gehinderd worden.

Toevoeging van het voorgestane programma heeft onmiskenbaar extra verkeersbewegingen tot gevolg. Gemiddeld genomen kan daarbij per huishouden gerekend worden op circa 6 verkeersbewegingen per dag. Daarbovenop komen dan nog de verkeersbewegingen die de andere voorzieningen genereren, zoals de werk/kazeme aan de Veenlaan, het tuinenconcept aan de Edersweg en zwembad met annex voorzieningen aan de Slochterveldweg. De bestaande wegen zullen in die zin dus extra worden belast. Maar doorschieten naar een situatie van te grote verkeersdruk en/of onaanvaardbare verkeersonveilige situaties doet dat naar verwachting niet. Het profiel van de wegen is voor de doorstroming breed en overzichtelijk genoeg. Bovendien kan de woonfunctie op zich prima met een doorgaande verkeersroute worden gecombineerd. Dat is immers in essentie ook het karakter van lintbebouwing; een doorgaande weg al of niet aan beide zijden geflankeerd door lintbebouwing.

De vorm en de uitvoering van de infrastructuur is onderdeel van deelplanuitwerking. Op dat moment moet worden bekeken hoe de infrastructuur zo veilig mogelijk kan worden ingericht. In de Visie is reeds gewag gemaakt van de mogelijkheid van vrij liggend pad of ventweg, dus met andere woorden scheiding van verkeersstromen. Anderzids bestaat de mogelijkheid om de zijlinten in de toekomst onder de bebouwde kom van Slochteren te laten vallen en het 30 of 50 kilometerregime van toepassing te laten zijn. In het kader van het project Duurzaam Veilig moet de inrichting van de weg dan aan strenge eisen voldoen.

Omdat de zijlinten in verbinding staan met de Hoofdweg, zal de verkeerssituatie in het lint veranderen. In 2000 bedroeg de verkeersintensiteit op de Hoofdweg 3700 bewegingen (per etmaal), bij een veronderstelde maximale capaciteit van 5000 bewegingen (norm ASVV, 1996). Bij volledige benutting van de uitbreidingscapaciteit in de Visie, zullen er maximaal 1200 (ca. 200 woningen x 6 verkeersbewegingen) bewegingen bijkomen. Los gezien van het feit dat de maximale capaciteit daarmee niet wordt bereikt, zou het ook irrisueel zijn om te veronderstellen dat alle verkeer via de Hoofdweg wordt afgewikkeld. In de praktijk zal een aanzienlijk deel zijn afwisselend krijgen via andere wegen, zoals de Veenlaan en de Provincialeweg, en daarmee de Hoofdweg niet eens belasten.

Ten aanzien van recreatie en toerisme

Het gebied in Slochteren en omgeving wordt gebruikt voor kleinschalig recreatief toerisme. Recreanten en toeristen geven aan met name rust, ruimte en uitzicht te waarderen, waarden die door de Visie in gevaar worden gebracht. Dit bedreigt het toerisme in Slochteren in haar voortbestaan.

Het land van Slochteren is in trek bij plattelandstoerisme; een kleinschalige vorm van toerisme dat gericht is op de natuur, landschap en cultuur van de gemeente. Deze vorm van toerisme is volop in ontwikkeling. De gemeente speelt daarop bijvoorbeeld in door – aansluitend bij de natuurlijke en historische kwaliteiten – binnen het herinrichtingsgebied Midden-Groningen een uitgebreid en samenhangend fietspadstelsel aan te leggen. De plattelandstoerist maakt daarnaast gebruik van de voorzieningen in het oude cultuurlint. Hier treft de toerist cultuurlocaties (Fraeylemaborg, Geertsemaheerd, etc.), museale functies (politiepettenmuseum, boerderijmuseum, etc), overnachtingsmogelijkheden (erfgoedlogies; bed and breakfast, camperplaats) en eetgelegenheden. De plattelandstoerist is geïnteresseerd in de cultuurhistorie van het oude lint en gebruikt het lint als uitvalsbasis voor uitstapjes naar buiten. De Visie is erop gericht deze aantrekkelijkheden te bestendigen en zo mogelijk te versterken. Ingezet wordt op bestendiging van de cultuurhistorie in het lint en strekkingen uitbreidingen in het landschap, zodanig dat invulling wordt gegeven aan de noodzakelijk geachte verbindingen tussen cultuuras en natuuras. Het gemeentebestuur onderschrijft de suggestie dat de ontwikkeling in de sector met de Visie wordt tegengewerkt dan ook niet. De mogelijke ontwikkelingen in de Slochterhaven kunnen bovendien een forse impuls geven aan de aantrekkelijkheid en recreatieve kwaliteit van het dorp.

Door de (psychologische) afstand tussen de beeldbepalende cultuurelementen te verkleinen, ontstaan er betere benuttingsmogelijkheden.

De Visie - en dan met name het projectonderdeel Slochterhaven - is onder andere gericht op een verdere doorontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector. Het gebied - als beëindiging van het Slochterdorp, gelegen op een markante changelement van lint en Provincialeweg, in een omgeving waar de allure en grandeur van weleer nog grotendeels terug te vinden is en een aantal echte cultuurlocaties voor handen zijn - biedt daarvoor goede condities.

De Visie stuurt aan op het vergroten van de toegankelijkheid, ontvankelijkheid en aantrekkelijkheid van het gebied voor de vaarrescaant, de passant en de dorpingen. Eén van de voorgestelde maatregelen in dat verband is om het terrein van de bouwmarkt bij het havengebied te trekken. Niet alleen krijgt de haven daarmee een bredere en meer volwassene adressering aan het lint, maar gaat het gebied bij beide kanten van het dorp horen. Dit evenwichtiger ruimtelijk beeld biedt goede condities om een betere functionele samenhang

tussen de cultuurlinten te bewerkstelligen. De Visie vraagt bij deelplanuitwerking in dat verband ook om aandacht voor een beter samenhangende stelsel aan voetpaden.

Ten aanzien van natuur

In Baggerputten komen bedreigde diër- en plantensoorten voor. Een belangrijke en te beschermen waarde is ook de donkerde die er in het gebied heerst. De bebouwing langs de Edsersweg heeft een grove impact op deze waarden. Er moet meer oog komen voor de in het geding zijnde natuurwaarden. Bovendien is er sprake van een ecologische verbinding tussen Baggerputten en Slochterbos. Door de zuidelijke linten iets te verkorten kan de schade aan die verbinding beperkt blijven.

De Baggerputten vormt een laatste restant van een uitgestrekt veengebied; een klein eilandje in een veranderd cultuurlandschap. In het gebied komen petgaten en legakkers voor en doordat de natuur de vrije loop is gegund, is een interessante habitat ontstaan voor met name vogels en amfibieën. Door de goede toegankelijkheid ervan, is de Baggerputten als het ware een geschiedenisboek voor de verveningsperiode geworden en daarmee een uniek stukje Slochteren.

Het is evident dat nieuwe ingrepen zich goed moeten verhouden tot deze betekenis. Een onevenredige grote beïnvloeding op de Baggerputten moet worden voorkomen. Daarom is het van belang dat bij de vertaling van de Visie naar een concreet uitvoeringsplan terdege moet worden onderzocht welke waarden er precies in het geding zijn. Voor de natuurwaarden wordt in zulks geval een onderzoek uitgezet in het kader van de wet flora en fauna. De uitkomsten van dat onderzoek zullen mede bepalend zijn voor de daadwerkelijke uitwerking van de Edsersweg.

In de Visie (van concept naar ontwerp) is er in alle dwarslinten, waaronder de Edsersweg, verduiming toegepast in het woningbouwprogramma. Doelstelling daarvan is om de bebouwingstroken natuurlijker te laten overkomen en eenzelfde voetprint te laten hebben als het bestaande lint. Het resultaat daarvan is een gevarieerd en onspannend bebouwingsbeeld met een grotere afwisseling van bebouwing, open ruimten en zichtmogelijkheden op het achterliggend agrarisch cultuurlandschap. Ook is er voor gekozen om de bebouwing niet meer helemaal door te laten lopen tot aan de randen van het carré. Zijlinten en de carréranden respecteren elkaar daardoor meer.

Reagerend op de inspraakreacties, is in het definitieve ontwerp voor de Visie met name voor de Edsersweg een nog verdere verduiming in het bouwprogramma opgenomen. De ruimtelijke overweging daarbij is dat de bosrand van de Baggerputten een - tot aan de randen van het carré strekkende - onderdeel van de zijlintontwikkeling Edsersweg vormt. Toepassing van woningbouw ter hoogte van de Baggerputten is in die zin niet persé noodzakelijk. Wel dient bij de planuitwerking rekening te worden gehouden bij een zo vloeiend mogelijke en natuurlijk ogende overgang. Zoals gesteld zullen de uitkomsten van het onderzoek naar de natuurwaarden van de Baggerputten zijn daarin mede bepalend zijn.

Vermoed wordt ook een ecologische relatie tussen de Baggerputten en het Slochterbos. Hoewel het hier gaat om sterk van elkaar verschillende biotopen - Baggerputten is een restant hoogveen en daardoor natte natuur, terwijl het Slochterbos een parkachtig landschap en daarmee droge natuur/cultuur is - moet niet worden uitgesloten dat een aantal dieren beide gebieden bezoeken. Gedacht kan worden aan vogels en zoogdieren. Zijlintontwikkeling vormt voor deze dieren in beginsel geen belemmering om van het een naar het andere te gaan.

→ verdere verduiming en inkorten zijlint Edsersweg

Nieuwe functie aan de Edsersweg dient niet verstorend te werken voor de omgeving.

In de Visie (van concept naar ontwerp) is langs de westzijde van de Edsersweg een ruimtelijke reservering opgenomen voor een kijktuinenconcept, een initiatief van een plaatselijke ondernemer. Gekozen daarbij is voor

een eigen adressering aan de Edsersweg, in plaats van de oorspronkelijke gedachtegang om het op te nemen achter een strook woonbebouwing. Het concept wordt namelijk gezien als een waardevolle toevoeging aan het totale voorzieningenpalet van het dorp. Het is evident dat de functie in onevenredige zin geen verstorend effect op de omgeving moet hebben. Bij de uitwerking van de plannen zal hierop nadrukkelijk worden gelet.

Aanleg van een fiets- en wandelpad langs de Grote wijk is niet opportuun.

Langs de Grote wijk is in de Visie een pad voor wandelaars en fietsers opgenomen. Het pad verbindt de Fromaweg met de Groenedijk en voert langs de Grote wijk. De Grote wijk is een watergang die is aangelegd in het kader van de ruilverkaveling. Het idee is om middels een pad langs deze structuur deze geschiedenis zichtbaar te maken. Het pad is dan ook louter recreatief van aard; niet utilitair. Terecht wordt ingesproken dat geen rekenschap is gegeven van de doelstellingen het herinrichtingsproject Midden-Groningen. In Midden-Groningen is - na een interactieve belangafweging van natuur-, landschap- en landbouwwaarden - een uitgebreid en samenhangend padenstelsel opgenomen, dat inmiddels ook al voor de helft is aangelegd. Het plan voor de Grote Wijk mag niet op zich staan, maar dient in relatie worden gebracht met het plan voor Midden-Groningen. Dat kan niet zonder het functioneren van het reeds aangelegde deel van paden te evalueren.

De Visie strekt er juist toe om zo veel mogelijk aan te sluiten bij vigerende planvorming, en niet om die planvorming in het geding te trekken. Mede gelet op de overweging dat bij de deeluitwerking Veenlaan wordt gestudeerd op de aanleg van een utilitair fietspad of voetweg, is besloten af te zien van een recreatief fietspad langs de Grote wijk.

→ Afzien van fietspad langs Grote wijk.

Ten aanzien van de gemeentewerf annex brandweerkazerne

De gemeentewerf/brandweerkazerne hoort vanwege de industriële activiteiten, bereikbaarheid en kostenvoorwaarden thuis op een bedrijventerrein en niet tussen woningbouw. Bovendien zijn er projecten is bevreedend.

Het huidige terrein van de werf voldoet om een aantal redenen niet meer. Het oplossen van de problemen op de huidige locatie is niet eenvoudig en brengt zodanige financiële verplichtingen met zich mee dat verplaatsen van de werf reëel is gebleken. Op basis van een verplaatsingsprogramma - waarin onder andere de koppeling tussen werf en kazerne is uitgesproken - zijn een aantal locaties op hun geschiktheid onderzocht.

Op zich is sprake van functies die in aanmerking komen voor vestiging op een bedrijventerrein. Voor het dorp Slochteren functioneert in dit verband sinds 1993 de Korenmolendreer. Maar de gronden hier zijn inmiddels helemaal uitgegeven. In regionaal verband functioneert het bedrijventerrein Rengers, aan de zuidzijde van de A7 op de grens met Hoogezand-Sappemeer. Hoewel er op Rengers nog wel percelen beschikbaar zijn, is hier echter sprake van een te decentrale ligging voor de te verplaatsen functies uit het hart van Slochteren.

Het zoekgebied heeft zich dan ook beperkt tot de directe omgeving van Slochteren. Voor de nieuwe locatie gold qua ontsluitingsis dat de toename van de verkeersbewegingen (van burgers en van groot transport) geen onoverkomelijke problemen in het dorpsgebied met zich meebrengt. Verder was de voorwaarde op de nieuwe locatie een milieuzonering van 50-100 meter van woonbebouwing kan worden aangehouden. Ook dient de nieuwe locatie te passen binnen de ruimtelijke omgevingscontext, gebaseerd op de landschappelijke typering en dorpsprofiel.

Van de onderzochte locaties kwam een plek aan de Veenlaan nabij het afrittenstelsel van de Provincialeweg het beste uit de bus. De voorkeurlocatie heeft een centrale ligging, heeft een goede directe ontsluitingsmogelijkheid en de aanrijtijden voor onder andere de brandweer zijn gunstig. In de opmaak van de Visie is de voorkeurslocatie in een bredere ruimtelijke belangafweging gepreciseerd tot het perceel op de hoek van de

Veenlaan – Noorderweg. Op een bepaald moment hebben provincie en gemeente zich aan deze locatie gecommitteerd. Dit commitment was nodig om een dreigend milieudict op de huidige locatie bijtijds af te kunnen wenden. Vanwege het commitment is de locatie van de werf/kazeme in visieverband ook niet ter discussie gesteld, maar ingebracht als een gegeven.

De werf/kazeme is onmiskenbaar een andere functie en activiteit dan wonen. En dat zal ook een andere uitstraling met zich meebrengen. Maar juist door de ligging in de nabijheid van woningen, als onderdeel van een lint, worden er in de Visie hoge eisen gesteld aan de uiterlijke verschijningsvorm van het complex en de insabaarheid ervan in het landschap, meer dan op een bedrijventerrein het geval zou zijn geweest. In die hoge eisen ligt ook de garantie dat de werf/kazeme niet een overheersend en ordinar stukje bedrijventerrein gaat vormen, maar onderdeel gaat uitmaken van de Veenlaanstructuur. Evident is dat de verschillende functies elkaar niet alleen in ruimtelijke uitstraling, maar zeer zeker ook in het functioneren op zich moeten respecteren. Van belang daarbij is voldoende onderlinge afstand. Aangesloten moet worden bij de daarvoor geldende richtlijnen in de VNG-borchure Bedrijven en Milieuzonering.

Ten aanzien van de communicatie

In de gevogelde procedure zijn alle fatsoensnormen door het college overschreden. Verzuimd is de bevolking op de hoogte te stellen dat een visie werd voorbereid. Bij het opstellen is ook geen inbreng van de bevolking gevraagd. De indruk wordt gewekt dat inspraak wordt vermeden. De informatievond bleek tevens een inspraakavond te zijn geweest. Terugkoppeling over de resultaten heeft niet plaatsgevonden.

Recentelijk is in het dorp een aantal ontwikkelingen in gang gezet (woonlocatie Harryvan, verplaatsing gemeentewerf, herstructurering corporatiebouw) een aantal andere projecten zat in de denkkoker (herinrichting Slochterhaven, woningbouwmogelijkheden, etc.). Langere tijd is de gemeente ermee aan het stoeien geweest of en hoe die ontwikkelingen wel op elkaar af te stemmen waren. Daartoe is een planologische visie vervaardigd. De planologische visie had de tekortkoming dat het geen stedenbouwkundige visie was. In afstane zin is het stedenbouwkundig bureau De Zwarte Hond gevraagd stedenbouwkundige verkenningen te doen op basis van de planologische visie. Dat heeft geresulteerd in een verfrissende kijk op de ruimte. In wezen was daarmee de Visie in concept geboren. In mei 2005 zijn over de uitkomsten van de ruimtelijke verkenningen in de pers ('t Bokkeblad en de Dagblad van het Noorden) mededelingen gedaan en heeft de gemeenteraad voor het eerst over de noodzaak en vormgeving van de Visie gediscussieerd.

Begin 2006 is het eigenlijke visieontwikkelingstraject gestart, met als doel om aan het eind 2006 over een vastgesteld beleidsdocument te kunnen beschikken. Conform de afspraken met de gemeenteraad is voor dit traject een breed communicatietraject uitgewerkt, ten einde uiteindelijk ook een zo breed mogelijk gedragen beleidsdocument te verkrijgen. De eerste stap daarin was het formeren van een klankbordgroep, de tweede stap het instellen van een werkgroep voor het projectonderdeel Slochterhaven en als derde stap het informeren en consulteren van de bevolking. Daarbij is de gebruikelijke lijn aangehouden van het conceptuele niveau en grofmazige belangafweging enerzijds, naar een iets concretere en fijnmaziger belangafweging anderzijds. Bij de formering van klankbordgroep en werkgroep is met deze benadering rekening gehouden.

In mei 2006 is de bevolking over de visievorming geïnformeerd en tegelijkertijd geconsulteerd. De aankondigingen daartoe kunnen absoluut door de beugel. Het gebruikte medium, 't Bokkeblad, wordt goed gelezen³ en heeft het grote voordeel van een snelle productie en solide huis-aan-huis bezorging. In tegenstelling tot wat enkele inspraakreacties willen doen geloven, is hierin – uitgaande van een grote informatiebehoefte onder de Slochter bevolking - uitgebreid met zogenaamde 'specials' (de eerste ronde aangekondigd en vervolgens teruggekoppeld hoe de reacties (input genoemd) zijn verwerkt. Voor zover integrale afbeelding niet tot de mogelijkheden behoorde, is gewezen op de mogelijkheid om de documenten van de gemeenteste te

³ Uit onderzoek in 2003 blijkt dat gemiddeld 94,5% van de ontvangers van 't Bokkeblad de gemeentelijke informatie leest. Het Bokkeblad valt bij 99,3% van de inwoners op de mat of in de bus. Het bereik is daarmee optimaal.

downloaden of, zoals vanouds, de documenten in te zien op het gemeentehuis, de bibliotheek en in de Ruitenvelder te Froombosch. Van de mogelijkheid tot het digitaal inzien van de informatie en de Visie is ruim gebruik gemaakt. Uit de bezoekerscijfers van de website blijkt dat circa 1200 bezoekers de pagina over de Visie hebben bezocht en circa 600 bezoekers de pagina hebben geraadpleegd over de Reactienota op de input en de Visie zoals die voor inspraak beschikbaar was. In het jaar 2005 is de pagina met het eerste concept van de Visie al zo'n 600 maal bezocht.

Tijdens de dorpsbrede informatievond op 23 mei 2006 waren de reacties overwegend positief. De noodzaak tot visievorming werd ondersteund; hetzelfde gold voor de hoofdopzet van zijlintontwikkeling. Aan de hand van de input is de Visie vervolgens verfijnd, waarbij de becomingtariering van de inputreacties integraal onderdeel van het stuk is gaan uitmaken. Omdat het niet om substantiële plaanadaptaties ging maar om verfijning, is besloten de Visie nog voor de zomer aan inspraak onderhevig te maken en geen tweede, plenaire dorpsbijeenkomst (inspraakavond) te organiseren. De aankondiging van de inspraak ging gepaard met terugkoppeling van de becomingtarieerde reacties van de eerste ronde.

Thans ligt voor de becomingtariering van de inspraakreacties. Omdat het hier om formele reacties gaat, zal iedere inspreker een persoonlijke reactie ontvangen. Maar daarbovenop zal wederom een uitgebreide terugkoppeling in 't Bokkeblad plaatsvinden. In gemeentelijke optiek is daarmee tot nu toe een goed traject bewaard en is daarover ook goed gecommuniceerd. De communicatiestappen hebben steeds met instemming van de klankbordgroep plaatsgevonden.

De klankbordgroep raadpleegt zijn achterban niet. Opvattingen van leden zijn dus van persoonlijke aard.

Het gemeentebestuur hecht aan een goede en zorgvuldige communicatie. Daarom is de klankbordgroep opgericht. Hierin zitten vertegenwoordigers van bevolking(sgroepen) en ondernemers. Taak van de klankbordgroep is het geven van input voor de Visie en het monitoren van het communicatietraject. De individuele leden hebben plaats in de klankbordgroep als lid van een collectief. Het algemene belang prevaleert daarbij boven het individuele of een doelgroepbelang. Ultraaard vertegenwoordigen de klankbordgroepen wel hun achterban, maar inzet van het lidmaatschap is niet het hoogste rendement voor de achterban. De inzet is het hoogste rendement voor het dorp Slochteren.

De klankbordgroep geeft input aan de gemeente. Dit kan zich uiten in het geven van een mening over de analyse, het bijdragen aan de inventarisatie van kansen en bedreigingen van het gebied en het geven van een mening over de Visie en de vertaling hiervan in ruimtelijke aspecten. Bij alle tussenproducten wordt de klankbordgroep om een mening gevraagd.

De Visie zal in zijn definitieve vorm ter besluitvorming worden aangeboden aan de gemeenteraad. Daarna zullen Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen worden gevraagd op het document te besluiten. Nadien is de Visie leidend voor de nadere ontwikkeling van het dorp Slochteren. Overigens is het daarbij niet zo dat het document een rechtschepend kader en daarmee bindend voor de burger is; dat zal pas een bestemmingsplan of een andere planologische maatregel zijn. Bij deuluitwerkingen zullen planologische maatregelen worden genomen, en die maatregelen worden getoetst aan de Visie. Het is de bedoeling om bij deuluitwerkingen wederom gebruik te maken van de diensten van een klankbordgroep of werkgroep. De samenstelling van deze groepen moet worden afgestemd met het betreffende projectonderdeel.

§4 Tot slot

In de loop van 2005 en zeer zeker op en direct na de informatievond van 23 mei 2006 zijn veel reacties ontvangen op de ruimtelijke visievorming. Uit het merendeel van de reacties is waardering voor het ambitieniveau en de aanzet tot dorpsdynamiek gebleken. Ook is waardering getoond voor de wijze waarop dorpsdynamiek gestalte zal kunnen krijgen (dwarslinten op de cultuurs). In veel reacties zijn aanbevelingen gedaan over de precieze vormgeving van de dwarslinten en is aangereikt met welke aspecten bij deuluitwerking

rekening moet worden gehouden. Allemaal zeer waardevolle en gewaardeerde informatie, dat zondermeer heeft geleid tot verbetering van de planvorming.

Niet mogelijk is het gebieden iedere suggestie over te nemen. Belangen divergeren soms zo sterk dat ze haaks op elkaar staan. Hoewel er begrip bestaat voor de gevoelens en wensen van betrokkenen, staat het gemeentebestuur toch voor een belangenafweging tussen individuele belangen enerzijds en het maatschappelijk belang dat met onderhavige visievorming is gediend anderzijds. In dit licht meent het gemeentebestuur, daar waar sprake is van tegenstrijdigheid, het zwaardere maatschappelijk belang te hebben moeten laten prevaleren.

Het gemeentebestuur is van mening dat - na een brede belangeninventarisatie een zorgvuldige en integrale belangenafweging - er in de vorm van de *Visie* nu een verantwoorde dorpsontwikkelingsmodel voor de komende 20 jaar ligt.

Reactienota input ruimtelijk visie Slochteren (kern)

(juni 2006)

\$1 Inleiding

In Slochteren zijn recentelijk een aantal projecten opgestart en zitten een aantal projecten in de denkkoker. Het spreekt voor zich dat deze ontwikkelingen en projecten niet op zich staan, maar allen betrekking hebben op de toekomst van het dorp. In de wens om goed op deze toekomst in te spelen, ligt de aanleiding om een ruimtelijke visie voor het dorp en haar directe omgeving op te stellen. De visie beoogt bestaande en nieuwe ontwikkelingen op elkaar af te stemmen, waarbij zoveel mogelijk wordt uitgegaan van bestaande structuren (bebouwing, verkeer, groen en water). Er zal een helder beeld moeten ontstaan van de ruimtelijke beperkingen en kansen die zich in het dorp voordoen. De visie is onder andere nodig om ruimte te scheppen voor de woonwensen van bestaande en toekomstige bewoners, alsmede voor het op peil houden van de voorzieningen.

Conform de afspraken met de raad, heeft het college voor de visievorming een breed communicatietraject uitgewerkt. De eerste stap in de invulling hiervan is gezet door een klankbordgroep te formeren, die de inwoners, organisaties en ondernemers van het dorp vertegenwoordigt. De samenstelling van deze klankbordgroep is breed en sluit aan op het structuurgehalte van de visie. De tweede stap was het formeren van een werkgroep voor de Slochterhaven, omdat de klankbordgroep voor dit projectonderdeel een verdiepingsslag wilde maken. Ook deze werkgroep kent een brede samenstelling, met leden die een bijzondere betrokkenheid en/of kennis in de Seghesteen op 23 mei 2006. De inwoners zijn op deze momenten geïnformeerd over de aanleiding, toestandkoning en planning van de visievorming en is men uitgenodigd tot het leveren van input. Op de informatieavond van 23 mei kon dat door middel van het discussiëren met plannemakers, klankbordgroepleden en werkgroepleden.

De input geleverd op de informatieavond is vervolgens samengevoegd met de reacties die al in een eerder stadium of na de informatieavond zijn ontvangen, zoals die van particulieren, ondernemers, verenigingen en stichtingen. Alle reacties zijn door de klankbordgroep geïnventariseerd en besproken en vervolgens als input gebruikt voor de advisering naar het college. Op onderdelen heeft de verwerking van de reacties geleid tot aanpassing van het plan. Hieronder kan de volledige inventarisatie, commentariering en planaanpassingen worden aangetroffen.

\$2 Verwerking input

Ter bevordering van de leesbaarheid is er voor gekozen om de (verwerking van de) input themagewijs uiteen te zetten. De cursief afgedrukte tekst is de geleverde input. De recht afgedrukte tekstdelen is de verwerking ervan.

Ten aanzien van de hoofdpzpet

De gemeente wil dorpsontwikkeling mogelijk maken en het dorp Slochteren mee laten liften in de vaart der volkeren. Dat is bewonderingswaardig. Het voorliggend plan getuigt van visie en mag zelfs mooi worden gevonden. De kern van de visievorming is om de komende decennia dorpsontwikkeling mogelijk te maken; het gaat dan om dorpsontwikkeling bedoeld in de meest brede betekenis des woords. Allereerst kan daarbij worden gedacht aan verschillende volkshuisvestelijke ingrepen, maar uiteraard ook aan ingrepen in het openbaar gebied en op het terrein van openbare voorzieningen, (detailhandel)bedrijvigheid en de toeristisch-recreatieve bedrijvigheid. Het dorp Slochteren is namelijk nog allerminst af. Evenals in de twee andere hoofdkernen Siddeburen en Harkstede, zullen

er ten dienste van de leefbaarheid de komende tijd meerdere ruimtelijke ingrepen noodzakelijk zijn. Het is goed dat die noodzaak door de inwoners van het dorp wordt onderschreven en gewaardeerd en dat er tevens waardering bestaat voor de manier waarop die dorpsontwikkeling wordt gefaciliteerd.

De keuze voor dwarslinten doet geen recht aan de waarden van het agrarisch cultuurlandschap. Het is om die reden beter dorpsontwikkeling via clustervormige dorpsuitbreidingen mogelijk te maken.
 Gekeken naar het dorp Slochteren valt meteen het streekdorpkarakter op. Het dorp is in wezen een langgerekt lint dat aan weerszijden wordt begeleid door karakteristieke en gewaardeerde lintbebouwing. Dwaars op dat lint zijn door de eeuwen heen laantjes en zijlinten tot ontwikkeling gekomen. Kenmerkend voor de lintbebouwing is de verscheidenheid aan functies die het in zich heeft en de variatie aan bebouwing die dat met zich mee heeft gebracht. Kenmerkend zijn ook de afwisselende bebouwendichtheden en transparantie naar het achterliggend agrarisch cultuurlandschap. Dit streekdorpkarakter wordt over het algemeen hooglijk gewaardeerd en is daarmee een van de belangrijkste kwaliteiten van het dorp Slochteren.

Heden ten dage manifesteert Slochteren zich nog steeds als een streek, ondanks de meer recente clustervormige dorpsuitbreidingen tussen Hoofdweg en Provincialeweg (jaren '50) en langs het Slochterdiep (jaren '70 en '80). Hoewel deze planmatige dorpsuitbreidingen prima pasten in de tijdsbeeld van toen en ook nu nog prima functioneren, heerst steeds meer het besef dat die clustervormige uitbreidingen eigenlijk niets te maken hebben met of toegevoegd hebben aan het streekeigen karakter van het dorp. De waarde en kwaliteit van het lint zijn met de clustervormige uitbreidingen niet bepaald versterkt. Eerder is sprake van stedenbouwkundige verrommeling. Uitgaande van de wens tot bestendinging van de bestaande dorpskwaliteiten, ligt het niet in de rede om toekomstige dorpsdynamiek opnieuw langs de systematiek van clustervormige uitbreiding vorm te geven. Nog even losgezien van de locale mogelijkheden die daarbij voor handen zijn.

Doelstelling is om een systematiek te vinden die zoveel mogelijk recht doet aan de bestaande kwaliteiten en die zoveel en zo natuurlijk mogelijk aansluit op de landschappelijke gegevenheden. Lezende de landschappelijke patronen en eigenheid, komt de keuze voor de systematiek van dwarslinten op een hoofdas als vanzelf in beeld. Wel dient gesteld dat de keuze voor ieder andere systematiek op zich te respecteren is. Dat is ook de reden waarom de verschillende stedenbouwkundige mogelijkheden in het Slochterse geval ook met elkaar zijn vergeleken en gewogen. De clustervormige uitbreiding is tegen de achtergrond van de geformuleerde stedenbouwkundige randvoorwaarden en in relatie met de toegepaste systematiek eenvoudigweg aan de lichte kant bevonden.

Een en ander neemt niet weg dat er met dwarslinten een ingreep wordt gedaan in het landschap direct buiten de kom. Dat is nu eenmaal inherent aan deze keuze. Op basis van dezelfde landschappelijk inventarisatie is bezien waar de bebouwingspenetraties in het landelijk gebied het beste gestalte konden worden gegeven; niet alleen vanuit het functioneren van de dwarslinten zelf, maar zeer zeker ook vanuit het functioneren van de omgeving ervan.

De input heeft geen aanleiding gegeven om de keuze van de systematiek en de locaties van de dwarslinten aan te passen. Een overweging daarbij is ook dat een clustervormige uitbreidingsystematiek ook effect zal hebben op het gebied direct buiten de kom.

Niet aan de orde komen de mogelijkheden om hier en daar in de bestaande omgeving aan inbreidingen of verfraaiingen te doen.

De visie liet dat tot voor kort inderdaad niet zien. Wel is te verwachten dat binnen het tijdschikhorizon van de visie locaties binnen de kom voor een eventuele herinvulling (inbreiding) vacant komen en/of voor verfraaiing in aanmerking komen. Om die reden wordt dan ook de suggestie overgenomen om een extra projectonderdeel aan de visie toe te voegen. Dit projectonderdeel richt zich in eerste instantie op de jaren '50 uitbreiding en aanpalende

deel van de Hoofdwegbebouwing. Geregeld wordt hoe in dit gebied met eventuele ruimtelijke mutaties het best om zou kunnen worden gesprongen. Bijzondere aandacht zou daarbij uit moeten gaan naar differentiatie in woonvormen, mengelingen van koop en huur enerzijds en grondgebonden en niet-grondgebonden anderzijds. De jongere uitbreiding Slochteren III en IV wordt buiten beschouwing genomen. Mutaties hier worden binnen de tijdshorizon van de visie niet voorzien.

Ten aanzien van de dwarslinten

In de dwarslinten zijn nogal veel woningen opgenomen. Er bestaat twijfel of daar wel voldoende vraag naar is. Er worden immers in andere delen van de gemeente ook volkshuisvestelijke ingrepen gedaan (Eilandrijk, Schatterswold, Meerstad).

Op Slochters grondgebied zijn inderdaad een groot aantal volkshuisvestelijke projecten in uitvoering of in voorbereiding. Het gaat om relatief grote ingrepen in de twee hoofdkernen Siddeburen en Hartkede en het al helemaal majeure ten Meerstad, maar anderzijds ook om uitbreidingen in Schildwolde en Froombosch. Al met al lijkt dat veel, maar aan ieder plan ligt een volkshuisvestelijke noodzaak ten grondslag. Die volkshuisvestelijke noodzaak hoeft niet altijd lokaal van aard te zijn, maar kan ook een (al of niet geheel) regionale tintje hebben. Meerstad, Eilandrijk en Hartkede-Centrum zijn voorbereiden van projecten met een regionale dynamiek. De nabijheid van de stad Groningen speelt daarbij een rol. Schatterswold in Schildwolde is ook een voorbeeld van project met een flinke regionale component; weliswaar speelt hier de nabijheid van de stad niet, maar wekt vooral de vrije bouwmogelijkheid op kavels van 2.500 m² regionale interesse. In het dorp Slochteren daarentegen heeft geen regionale dynamiek te worden bediend (of verwacht). De volkshuisvestelijke opgave hier is primair gericht op het accommoderen van de autonome demografische ontwikkeling en op de facilitering van de gewenste woningmarktdoorstroming (van huur naar koop). De tendens daarin is dat het aantal huishoudens toeneemt. Die toename bedraagt 1.5 tot 2 procent per jaar. Daarnaast bestrijkt de visie een lange termijn en de horizon loopt voorbij aan een aantal van genoemde projecten.

Als er op gezette tijden vanuit volkshuisvestelijke overwegingen een ruimtelijke ingreep in het dorp noodzakelijk mocht zijn, dan moet worden voorkomen dat die ingreep op ad hoc basis tot stand komt. Ingegeven door de waan en de realiteit van de dag, is het risico dat zo'n ingreep binnen de dorpsstructuur te veel op zich komt te staan te groot. Vele malen beter is zo'n ruimtelijke ingreep te baseren op een ruimtelijk concept of ruimtelijk denken, dat tot stand is gekomen aan de hand van een integrale (ruimtelijke) belangenafweging en langs een interactief communicatietraject. De visie poogt zo'n gedragen integrale ruimtelijke kapstok te zijn.

Bijkomend voordeel van de visie en de systematiek van dwarslinten zijn de goede mogelijkheden om de dorpsontwikkeling fasegewijs aan te pakken. De fasering is goed af te stemmen op de volkshuisvestelijke behoefte van dat moment. Mettertijd kan worden bezien voor welk segment van de markt er precies moet worden gebouwd; voor het lagere, midden of hogere segment of bijvoorbeeld voor jongeren of ouderen.

De dwarslinten steken het (onbebouwde) buitengebied binnen. Op zich hoeft dat geen nadeel te zijn, maar het vergt wel bijzondere aandacht voor de uitvoering ervan. Zo zou er, meer dan in de conceptvisie het geval is, woningen en het toepassen van meer openheid tussen die woningen.

Geregeerd wordt daarmee op de indicatieve schetsen zoals die in de visie zijn opgenomen. Bij nadere bestudering komen de woonstroken in die schetsen iets wat onnatuurlijk over. Dat heeft onder andere te maken met het geprojecteerde aantal woningen en de ritmiek daarvan, maar ook met de overeenkomstige korrelgrootte van de woningen en de vrij strak weergegeven rooilijnen. Overgenomen worden de suggesties om de dwarslintbebouwing natuurlijker te laten overkomen. Schetsmatig wordt daartoe dezelfde voetprint toegepast als kan worden aangevonden langs het hoofdlint (Hoofdwegomgeving). Het resultaat hiervan is een gevarieerd en ontspannen bebouwingsbeeld met een grotere afwisseling van bebouwing, open ruimten en zichtmogelijkheden op achterliggend agrarisch cultuurlandschap. Daarboven op is er voor gekozen om de lintbebouwing niet door te laten lopen tot aan het eind van het carré. Carré en de dwarslinten komen op die manier los van elkaar te liggen

en laten elkaar daarmee meer in hun waarde.

Onduidelijk is waarom er aan het ene dwarslint wel aan weerskanten wordt gebouwd, terwijl dat op andere plekken niet het geval is. Bouw juist aan de ene of juist aan de andere kant. Afwisseling is, vanwege de gewenste variatie, natuurlijk ook mogelijk.

De aanvankelijke keuzes voor een enkelzijdige of dubbelzijdige lintbebouwing en de linker- of rechterzijde, zijn gemaakt op basis van een inventarisatie van landschappelijke elementen en structuren, alsmede een inventarisatie van het bebouwingsbeeld. Bij die keuzes is primair rekening gehouden met de inpassing van woningen, en niet zo zeer met andere functies.

Door de input is het besef aangescherpt dat ook daadwerkelijk voor de andere functies ruimtelijke reserveringen moeten worden opgenomen. De visie is daarop aangepast en laat nu in enkele van de dwarslinten schetsmatige invullingen zien.

Nieuw is ook dat tegenover deze reserveringen woningbouw is geïmagineerd. Deze woningbouw is nodig om te voldoende stedenbouwkundige samenhang in de dwarslinten te behouden. Bijkomstig voordeel van deze positiewisselingen (woonbebouwing links en dan weer rechts van de weg) dat er als vanzelf is dat een gevarieerd straatbeeld ontstaat, waarin het stedenbouwkundig spel van variatie, verduiming en transparantie nog beter tot uitdrukking zal komen. Overigens beoogt de visie zo flexibel te zijn, dat als er geen uitwerking van de andere functies plaats vindt, er zoals oorspronkelijk gedacht gewoon woningbouw zou moeten kunnen plaatsvinden. Woningbouw aan de overkant van de weg is dan niet nodig, uitgezonderd de Veenlaan.

Met nieuwe voorkanten ontstaan er ook nieuwe, en over het algemeen minder fraaie achterkanten. Die achterkanten zouden kunnen worden weggewerkt met bosstruwelen.

Planmatige aangebrachte bosstruwelen zijn niet karakteristiek voor de Slochterse linten. Ze komen in het gebied dan ook niet of nauwelijks voor. Desondanks hebben de achterkanten vaak wel een groenig karakter. Mettertijd hult zich de bebouwing namelijk vanzelf in het groen. Deze groenbeleving wordt groter, naarmate de afstand tot het lint toeneemt. Ingegeven door de input om de linten gevarieerder en natuurlijker te laten ogen, wordt de suggestie van de planmatige groenstroken dan ook niet overgenomen. Een overweging ten overvloede daarbij is dat dergelijke groenstroken moeilijk te beheren en onderhouden zijn.

Ten aanzien van het Kloosterpad

Geen input op ontvangen.

Ten aanzien van de Veenlaan

In de toekomst zal (met name vanaf omgeving Noordenweg) tegen de achterkanten van de bebouwing aan (de oostzijde van) de Veenlaan worden aangekeken. Deze bebouwing zou om die reden moeten komen te vervallen. En in zulks geval zou de werf/kazerne prima kunnen worden ondergebracht in het bosje aan de overkant van de weg. Blijft de bebouwing (aan de oostzijde) gehandhaafd, dan moet die worden verfraaid met een bosstrook.

Al lezende de landschappelijke structuren, is het inzicht ontstaan dat de Veenlaan prima condities biedt voor dubbelzijdige lintbebouwing, met de dubbele bomenlaan als bindend element. De afstand tot omliggende (woon)bebouwing is zo groot dat daarop in principe en in onevenredige zin geen storende effecten hoeven worden verwacht. Zoals gesteld hullen de achterkanten hiervan zich mettertijd als vanzelf in het groen, waarbij de groenbeleving over het algemeen sterker wordt naarmate de afstand tot het lint toeneemt. Van een verrommelde beeld door achterkanten hoeft per definitie geen sprake te zijn. De achterkanten hullen zich, zoals gesteld, mettertijd vanzelf in het groen en die groen beleving wordt sterker naarmate de afstand tot het lint groter wordt. Het ligt daarom ook niet in de rede om vanwege een vermeend hinderlijk zicht (de oostelijke) lintbebouwing te schrappen.

Mede daarom wordt ook geen aanleiding gezien om te komen tot verplaatsing van de werf/kazerne naar het bosje aan de overzijde van de weg. Overigens speelt bij het laatste mee dat de positie van de nieuwe werf/kazerne op

visieniveau niet ter discussie staat, en dus als een gegeven moet worden betracht. Ten grondslag aan dit gegeven ligt een uitgebreide locatieonderzoek en een uitgesproken commitment richting de provincie.

Nu het bosje geen optie is als locatie van de werf/kazeme, wordt op stedenbouwkundige gronden voorgestaan het bosje zelfs te verwijderen. Doel van verwijdering is om vanaf de zijde van de Provincialeweg een beter zicht te krijgen op de Veenlaan. In één oogopslag moet helder zijn dat de Veenlaan een dwarsstructuur is van de Hoofdweg. De kap van het bosje is aanvaardbaar, omdat het geen bijzondere natuurlijke en landschappelijke waarde vertegenwoordigt. Suggesties over het handhaven en een andere invulling van het bosje worden niet overgenomen.

Overigens kan worden gemeld dat op uitwerkingsniveau wel rekening gehouden met een struweel om de werf/kazeme. Met een stevige omkringing van hoog opgaand groen kan namelijk het op visieniveau gewenste autonome karakter van de werf/kazeme binnen de Veenlaanstructuur goed worden neergezet.

De Veenlaan is een belangrijke oost-west verbinding door de gemeente en er vindt nu al veel (doorgaand) autoverkeer plaats. Mer de toevoeging van woningbouw en de werf/kazeme zal dat alleen maar gaan toenemen. Dat moet haast wel betekenis hebben voor de woon-, verkeer- en veiligheids situatie!

Toevoeging van het voorgestane programma heeft onmiskenbaar extra verkeersbewegingen tot gevolg.

Per huishouden wordt daarbij gerekend op circa 4 autobewegingen per dag. Daarbovenop komen dan nog de verkeersbewegingen die de werf/kazeme genereert. De Veenlaan zal in die zin dus extra worden belast. Maar doorschieten naar een situatie van te grote verkeersdruk en/of onaanvaardbare verkeersonveilige situaties doet dat niet. Het profiel van de Veenlaan is voor de afwikkeling van die extra belasting breed en overzichtelijk genoeg. Bovendien kan de woonfunctie op zich prima met een doorgaande verkeersroute worden gecombineerd. Dat is immers in essentie ook het karakter van lintbebouwing; een doorgaande weg al of niet aan beide zijden geflankeerd door lintbebouwing.

Overgenomen wordt de suggestie om bij de uitwerking te onderzoeken of in het profiel van de Veenlaan een langzaam verkeersroute nodig en op te nemen is. De suggestie om de werf/kazeme op de Noorderweg te ontsluiten wordt daarentegen niet overgenomen. Vanuit het perspectief van verkeersafwikkeling en -veiligheid wordt dat niet noodzakelijk geacht. Bovendien moet de werf/kazeme vanuit stedenbouwkundig perspectief juist een adres hebben aan het dwarslint; simpelweg omdat het daar onderdeel vanuit maakt. De systematiek van dorpsontwikkeling langs dwarslinten dient consequent te worden toegepast.

Aan de Groene Dijk komen een drietal karakteristieke en zelfs monumentale molens voor. Hoewel de molens hun oorspronkelijk bemalingsfunctie hebben verloren, dienen ze nog wel te kunnen blijven draaien.

Bij de inrichting van de omgeving van de molens dient terdege rekening te worden gehouden met de mogelijkheden van windvang; de zogenaamde molenbiotoop. Afhankelijk van het type molen en de kenmerken van de omgeving mag pas op enige afstand van de molen bebouwing worden opgericht. Naamde de afstand tot de molen toeneemt, mag steeds hoger worden gebouwd. De molenbiotoop doet mogelijkwijs opgeld bij

De Grote Poldermolen in relatie tot de bebouwing aan de Veenlaan. Bij de uitwerking van het projectonderdeel Veenlaan moet worden bezien of en in hoeverre hier rekening mee moet worden gehouden. De opmerking van de molenbiotoop wordt opgenomen in de visie.

De aansluiting van de Veenlaan op het dorp komt, door de slingerbeweging via de Fromaweg en Korenmolenweg, wat merkwaardig over. Met het toevoegen van woonbebouwing aan de Veenlaan zou dat eigenlijk moeten worden daarom gewaardeerd.

De visie is erop gericht om de Veenlaan dwarslint van de Hoofdweg te laten zijn. Daarvoor worden een aantal maatregelen getroffen, waarvan de aanleg van een tunnelje er één van zou kunnen zijn. Hoewel het hier om een forse investering gaat en de gebruiksmogelijkheden beperkt zullen zijn (alleen langzaam verkeer), kan het tunnelje een wezenlijke bijdrage leveren aan met name het visuele aspect van de verbinding. Een aardige bijkomstigheid is dat twee delen van de Veenlaan met de aanleg van een tunnelje weer met elkaar verbonden worden en daarmee de oude loop en verbinding met het dorp wordt hersteld.

Ten aanzien van de Slochterveldweg

Er zijn initiatieven ontplooid om het openlucht zwembad te verplaatsen naar de omgeving van de Duurswoldhal. Het idee wordt sympathiek gevonden en krijgt daarmee ruimte voor nadere uitwerking. De voorkeurslocatie direct nabij de Duurswoldhal wordt stedenbouwkundig ook verantwoord gevonden. En heeft zelfs aanleiding gegeven om langs het noordwestelijk deel van de Slochterveldweg een hele strook voor openbare voorzieningen te reserveren. Deze reservering biedt de mogelijkheid om niet alleen een zwembad in te passen, maar bijvoorbeeld ook een gezondheidscentrum of een onderwijsinstellingen. Aldus ontstaat een heldere cluster van aan elkaar gelieerde voorzieningen; voorzieningen die naast woningbouw natuurlijk ook onderdeel uit moeten maken van dorpsdynamiek.

Door de strook aan openbare voorzieningen dreigt wel een minder goede stedenbouwkundige samenhang in het dwarslintbeeld van de Slochterveldweg te ontstaan. Om die samenhang terug te krijgen, zal tegenover de voorzieningenstrook woonbebouwing moeten worden toegepast. Wordt in de toekomst overigens geen uitwerking geven aan openbare voorzieningen, dan kan de westzijde worden gebruikt voor woningbouw. Woningbouw aan de oostzijde van de Slochterveldweg wordt in dat geval niet noodzakelijk geacht.

De Slochterveldweg ligt in een oud veengebied. Dit gebied heeft vanwege deze historische betekenis toeristische waarde en zou om die reden onbebouwd moeten blijven.

Het ligt in de bedoeling om met de visie het dorp Slochteren ook extra toeristisch-recreatieve betekenis te geven. Het accent zal daarbij komen te liggen op het havengebied en directe omgeving, met toeristische iconen Fraeylamborg en Geertsemaheerd. De toeristisch-recreatieve betekenis van de Slochterveldweg wordt in dat verband minder hoog ingeschat en weegt daarom niet op tegen het belang van dorpsontwikkeling (door middel van de systematiek van dwarslinten).

Ten aanzien van de Edsersweg

Een plaatselijke ondernemer heeft het plan gelanceerd om een concept van kijktuinen te ontwikkelen.

Initiatiefnemer heeft nu een florerende tuincentrum/kwekerij aan de Hoofdweg en wil daaraan een concept van kijktuinen toevoegen. Omdat dit idee sympathiek wordt gevonden, is besloten om aan de noordwestzijde van mee dat aan de overzijde een strook woningbouw moet worden toegevoegd, zodat in de dwarsstructuur van de Edsersweg voldoende ruimtelijke samenhang blijft bestaan. Een situatie die zich goed laat vergelijken met de Slochterveldweg. Evenals aan de Slochterveldweg geldt ook hier flexibiliteit. Als niet tot uitwerking van het kijktuinenconcept wordt overgegaan, zou aan de westzijde van de Edsersweg zoals aanvankelijk gedacht prima woningbouw tot ontwikkeling kunnen komen. Met woningbouw aan de westzijde vervalt de noodzaak om aan de oostzijde woningbouw toe te passen.

Langs de Edsersweg ligt ook het natuurgebied de Baggerputten. Hoe verhoudt zich de natuurwaarde tot de daartegenover geprojecteerde woningbouw?

Het nieuwbouwprogramma langs de Edsersweg moet zich goed verhouden tot de bestaande functies in het gebied. In het bijzonder geldt dat voor de woonbebouwing direct tegenover De Baggerputten. In onovernamelijke zin mag hier natuurlijk geen nadelige beïnvloeding optreden. Bij de vertaling van de visie naar een concreet ontwikkelingsplan voor de Edsersweg, zal met dit gegeven dan ook terdege rekening moeten worden gehouden. Bij die uitwerking zullen ook de natuurwaarden van de Baggerputten nader in kaart moeten worden gebracht. Thans geeft de input geen aanleiding om op visieniveau veranderingen door te voeren.

Ten aanzien van de Ruitenweg

In verband met het cultuurhistorische karakter van het landschap moet voorzichtig met de ontwikkeling van de Ruitenweg worden omgesprongen.
De opmerking doelt op het voorkomen van een fruitboomgaard en het op zich aangename beeld dat hiermee gepaard gaat. De boomgaard is in het landschap een vrij recente toevoeging en heeft in die zin weinig van doen met het cultuurhistorisch karakter van vroegere veent(winning) en latere landbouw. Desondanks is het beeld aardig en kunnen de bomen in de onbebouwde delen van het lint gehandhaafd blijven.

De boerderij aan de Ruitenweg zou niet ingebouwd moeten worden.

In de visievorming is enkelzijdige bebouwing aan de westzijde van de Ruitenweg voorzien. De locatie en oriëntatie van de boerderij halverwege de oostzijde, maakt het niet wenselijk om dubbelzijdige linbebouwing toe te passen. De karakteristieke boerderij mag vanaf de zijde van het dorp best gezien worden. Bebouwing aan de achterzijde van de boerderij zou vanaf datzelfde gezichtspunt min of meer worden verstoep en ligt daarmee ook niet in de rede.

Ten aanzien van de Slochterhavens

Het geniet waardering dat het havengebied projectonderdeel is gemaakt in de visie, nu de werf/kazerne verplaatst zal worden. Dit biedt mogelijkheden om Slochteren iets van een dorpshart te gaan geven, hoewel natuurlijk door het streekkarakter van een echt centrum geen sprake kan zijn. Upgrading is aan de ene kant positief, maar opgepast moet worden voor al te ingrijpende en vulgairiserende ontwikkelingen. De ingrepen worden wel gedaan in het cultuurhistorisch waardevolle en daardoor kwetsbare gebied van het beschermd dorpsgezicht.

De haven ligt op een belangrijke plek in het dorp. Het is de plek waar de Hoofdweg een bajonetbeweging maakt en van positie wisselt met de Provincialeweg. Door dit changement en onderbreking in gestrekteid, is sprake van een boeiend spel van stedenbouwkundige beïjningen. De allure van de monumentale, historische bebouwing en het lommerijk groen maakt het nog specialier. In die zin is het gebied inderdaad kwetsbaar voor ingrepen. Anderzijds ontstaan er door dit bijzondere karakter ook volop kansen om de vacant vallende ruimte van de werf/kazerne en de minder goede ruimtelijk-functionele indeling van het havengebied aan te pakken. Die nieuwe invulling zal het karakter van de omgeving volledig moeten respecteren en het functioneren daarvan zo mogelijk moeten versterken. Vanwege de gevoeligheid van de ingrepen, heeft de klankbordgroep gemeend een eigen werkgroep met specifieke deskundigheid over de Slochterhavens in het leven te roepen. Om goede uitspraken te kunnen doen op het niveau van de visie, vond zij een verdiepingsslag in dit geval op zijn plaats.

De provincialeweg is eigenlijk maar een storzender. Als die verder ondertunneld zou kunnen worden, betekent dat meer invullingsmogelijkheden voor de haven. Datzelfde geldt ook voor de verwerving van het terrein van de bouwmarkt.

Hoewel verdere ondertunneling en verwerving van het Hubo-terrein grote investeringen met zich mee brengen, lijken de invullings-, gebruiks- en belevingsmogelijkheden van het havengebied in relatie tot een beter functioneren van het beschermd dorpsgezicht toe te nemen. Ook de werkgroep Slochterhavens heeft die mening. Wel dient er rekenschap gehouden te worden met het feit dat ter compensatie van die investeringen binnenplannen ook ruimte gereserveerd moet worden voor inkomstengenererende ingrepen. De werkgroep zoekt naar een goede balans. Toegevoegd wordt de suggestie van de verdere ondertunneling.

De Noorderweg is nu uitsluitend toegankelijk voor de aangrenzende bewoners. Dat moet ook zo blijven.
De planvorming voor de haven richt zich met name op het openbaar gebied. Onderdeel daarvan is de Noorderweg. Uitkomst van de planvorming kan best zijn de Noorderweg binnen het deelplangebied een andere loop, een andere verharding of een ander profiel krijgt. Niet op voorhand zou moeten worden uitgesloten dat de Noorderweg in of tegen het havengebied aan zelfs een andere beëindiging krijgt. Hoe het ook uit zal vallen; de Noorderweg voor zover die valt buiten het havengebied is niet meegenomen. Voor de aangrenzende bewoners

verandert er in die zin niets.

Een plaatselijke ondernemer heeft het plan gelanceerd om in en naast de boerderij aan de Boslaan op de scheidslijn met het havengebied appartementbebouwing mogelijk te maken.
De betreffende boerderij staat aan de rand van de Slochterhaven en maakt daarmee onderdeel uit van het havengebied. De boerderij is destijds door calamiteit verwoest en vervolgens weer in oude glorie hersteld. Daarmee vormt het een aantrekkelijk en markant punt in het havengebied, dat op zich pleit voor bestemming. Daarentegen moet op voorhand niet worden uitgesloten dat de boerderij van betekenis kan zijn voor een goede aanhechting van de planvorming in de haven. Het is daarbij nog maar de vraag of dat een appartementeninruwing moet hebben en of nog gebouwen moeten worden bijgeplaatst.

Ten aanzien van de Korenmolenweg (dorpsentree)

Er is waardering voor de plannen om de omgeving van de Korenmolenweg anders vorm te geven.

De Korenmolenweg is door het afrittenstelsel van de Provincialeweg één van de belangrijkste entrees van het dorp geworden, maar de uitstraling van de omgeving is daaraan allerminst congruent. Dat ligt aan de combinatie van factoren, zoals de toegepaste verharding, de bebouwingswand van het bedrijfsterrein en de molenstomp. Deze situatie rechtvaardigt een ingreep.

Het weiland aan de westzijde van de Korenmolenweg heeft niet persé te worden aangepakt.

Juist door het weiland in de planvorming te betrekken ontstaat er een kans om verfraaiing in te zetten en een beter leesbaar structuur te bewerkstelligen. De geprojecteerde bebouwing zal een wand gaan vormen, die van betekenis zal zijn voor de beleving en identiteit van het gebied. Immers ook de bedrijfsmatige bebouwing aan de oostzijde heeft betekenis. Die oostzijde maakt de structuur op zich moeilijk leesbaar, omdat het geen lint is en in het verleden eigenlijk onterecht de Provincialeweg en de Hoofdweg aan elkaar heeft geknoopt.

Binnen het gebied zou iets van een dorpsmarkering opgenomen moeten worden, zodat bij binnenkomst van het dorp ook direct iets over het dorp wordt gecommuniceerd.

Een sympathiek idee, dat op zich past bij een echte dorpsentree. Echter gelet op de uitstraling van het bedrijventerrein aan de oostzijde en het bedrijfsmatige programma aan de westzijde, is het bij nadere bestudering nog maar de vraag of het gebied ooit de allure van een echte dorpsentree zou kunnen krijgen. Vanwege die twijfel is besloten die ambitie iets af te vlakken en het projectonderdeel daarom ook Korenmolenweg te noemen in plaats van dorpsentree. Deze nieuwe aanduiding is meer in lijn met de benamingen van de dwarstructures.

bijlage II

Deelstudie Slochterhaven

Deelstudie Slochterhaven

Opgave

De Slochterhaven is een belangrijk punt in Slochteren. Het is het schakelpunt tussen het slingerende lint en het kaarsrechte stuk lint. Voor dit punt is dan ook iets uitgebreider onderzoek gedaan. Ten eerste worden de uitgangspunten van de gemeente Slochteren op een rijtje gezet (uit de Planologische Visie Slochteren Kern). Vervolgens worden de ruimtelijke uitgangspunten beschreven. Als laatste wordt een voorstel gedaan voor deze plek.

Stedenbouwkundige eisen gemeente Slochteren (Planologische Visie Slochteren Kern)

- Instandhouden van de twee havenbekkens.
- Vergroten van de toegankelijkheid van de haven voor de kleine en grotere recreatievaart (d.m.v. aanpassing van de steigers, weer gangbaar maken van de brug, uitbouwen van de havenfaciliteiten, et cetera).
- Vergroten van de toegankelijkheid van het havengebied voor passanten en recreanten (d.m.v. het aanleggen van uitnodigende wandelpaden langs het water).
- Verhogen van het ontvangend karakter van het gebied, waarbij de inrichting een toevoeging aan de omgeving dient in te houden en waarmee de relatie tussen de borg en de Bosiään, alsmede de twee dorpsuitbreidingen wordt hersteld.
- Instandhouding van bestaande en kenmerkende zichtlijnen en panorama's.
- Zo veel mogelijk aansluiten bij bestaand groen; monumentaal groen handhaven.
- Ruimte blijven bieden aan dorpspleinfunctie, zoals het houden van een markt, manifestaties, evenementen, et cetera.
- Instandhouding van de bereikbaarheid van de Noorderweg.
- Evenwichtige en samenhangende ruimtebeeld, waarbij het gebied vanaf het lint ervaren wordt en uitnodigt tot een bezoek dieper in het gebied. Een open/transparante en ongecompartmenteerde inrichting ligt daarbij voor de hand.
- Om de wandelmogelijkheden te vergroten, kan er een extra bruggetje over het Slochterdiep worden aangelegd. Hierdoor ontstaat er ook de mogelijkheid om de kop van de haven te verfraaien.
- Handhaven van bijzondere elementen, zoals het monumentale bruggetje en het kunstwerk.
- Op hierboven beschreven wijze kan een haventerrein ontstaan als onderdeel van het cultuurhistorisch kerngebied, waarvan de recreatieve functie afleesbaar is. Met een ontvangend karakter zowel vanaf het water als vanuit het dorp.
- Extra bruggetje over provinciale weg, maar ook over het Slochter Diep, ter verhoging van de wandelmogelijkheden. Verstoord zicht-assen verder niet. Meer aanleiding om ook aan een betere hoekoplossing te werken.

Studie Slochterhaven

Ruimtelijke uitgangspunten De Zwarte Hond

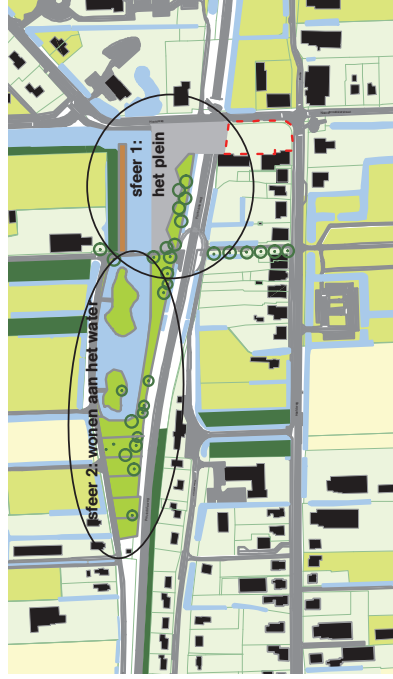
Het "plangebied" is op te delen in twee delen namelijk het linker achtergelegen deel en het rechterdeel wat aan het plein ligt. De scheiding ligt bij de Boslaan. Deze weg ligt in het verlengde van de fietsbrug over de provinciale weg. Voor deze twee sferen gelden andere uitgangspunten.

Sfeer 1: het plein

- Slochteren is opgebouwd uit lintbebouwing. Dit betekent een lang gerekte dorp zonder duidelijk centrum. De provinciale weg ligt "parallel" aan het lint. Maar op één plek kruist de provinciale weg het lint en ontstaat er een scharnierpunt. Op dit scharnierpunt kan het nieuwe hart van Slochteren ontwikkeld worden. De openbare ruimte en programmering moeten hierbij passen. Rekening moet worden gehouden met de status van beschermd dorpsgezicht.
- Gebruik maken van de bestaande landschappelijke kwaliteiten van de haven en de aangrenzende waterpartij.
- Ruimte aan de voorzijde van de bouwmarkt in de toekomst bij plein betrekken. Bebouwing die inspeelt op het formelere karakter van het dorpscentrum.
- Aansluiten met nieuwe bebouwing op het karakter en schaal van het voormalige gemeentehuis en de voormalige notariswoning.
- Inspelen op de verschillende richtingen die op deze plek botsen.
- Voor grootschaligere gebouwen landelijke typologieën toepassen.

Sfeer 2: wonen aan het water

- Architectuur die aansluit bij de architectuur van de woningen in Slochteren.
- Aansluiten op de landelijke sfeer in Slochteren.
- Woningen sluiten aan bij de maat en schaal van de woningen in Slochteren namelijk één verdieping plus een kap.

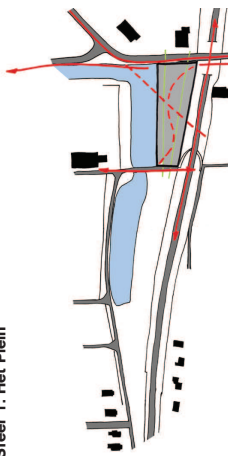

Steer 1: voormalige notariswoning

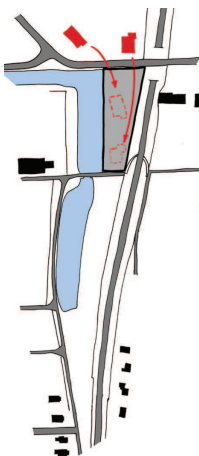

Steer 2: lintbebouwing met woningen (één verdieping plus kap)

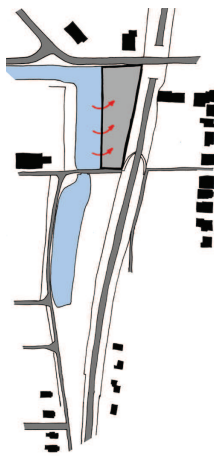
Stedenbouwkundige uitgangspunten
Sfeer 1: Het Plein

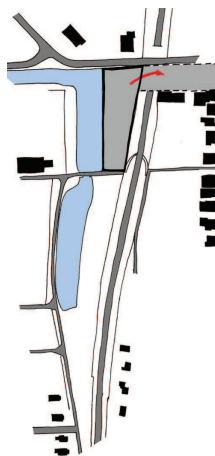
Het lineaire karakter van de ruimte van het plein opheffen door in het ontwerp gebruik te maken van de verschillende tegen elkaar botsende richtingen die voortkomen uit de omgeving.

De bebouwing op het plein qua schaal laten aansluiten op de villa's aan de overkant.

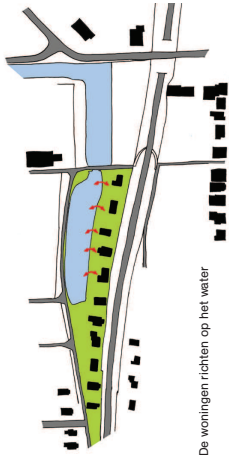

Het water in het ontwerp integreren

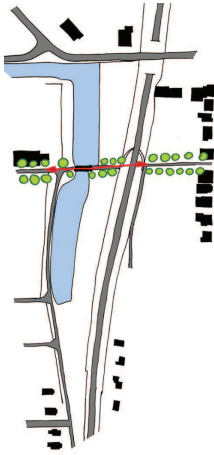

Het plein over de provinciale weg heentrekken. Daarbij ontstaat een openbare ruimte die bij beide "kanten" van Slochteren hoort.

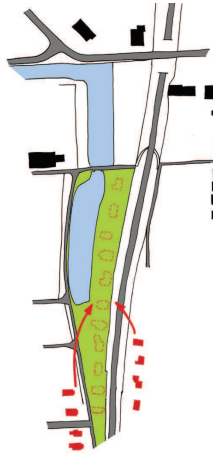
Stedenbouwkundige uitgangspunten
Sfeer 2: Wonen aan het water

De woningen richten op het water

Boslaan visueel over de provinciale weg heentrekken

De bebouwing qua schaal laten aansluiten op de woningen langs de Noorderweg.

Studie Slochterhaven

Voorstel Plan Slochterhaven De Zwarte Hond

Uit onze analyse blijkt dat de Slochterhaven erg belangrijk is voor het dorp Slochteren. Ook in de Planologische Visie komt dit naar voren. Het wordt de sleutelplek binnen het dorp genoemd. Het is dan ook van belang dat de plek zorgvuldig ontworpen en ingericht wordt.

Er zijn een aantal stedenbouwkundige wensen/uitgangspunten genoemd die van belang zijn bij het ontwikkelen van deze locatie.

Het ontwerp dat hiernaast staat afgebeeld is een verbeelding van de stedenbouwkundige wensen/uitgangspunten. Het is een voorbeeld hoe deze plek vanuit een stedenbouwkundige visie goed ingericht zou kunnen worden.

Sfeer 1: het plein

Wij stellen voor om de bestaande lineaire opzet van de pleinruimte op te heffen door gebruik te maken van de verschillende op elkaar botsende richtingen uit de omgeving.

De bebouwing en de openbare ruimte vormen samen één vloeiende ruimte en maken die tot een nieuw interessant plein. Er ontstaat een interactie tussen de bebouwing en de openbare ruimte.

Het water kan in de toekomst een belangrijkere rol voor het plein gaan spelen. Daarbij is het belangrijk dat ook de architectuur een relatie met de haven aangaat. In het schetsontwerp staan de gebouwen gedeeltelijk in het water. Er zijn nog vele andere mogelijkheden om het water tot zijn recht te laten komen.

De bebouwing op het plein dient qua schaal en uitstraling aan te sluiten op de villa's aan de overkant (twee verdiepingen plus kap, bruinrode baksteen of witte stuclementen met rode of antracietkleurige dakpannen).

Bij deze bebouwing is het mogelijk om op de begane grond functies te situeren die passen bij een plein in het centrum van Slochteren, zoals de VVV, een café met terras aan het water of bootverhuur. Op de verdiepingen kunnen woningen komen, bijvoorbeeld voor senioren.

De ruimte voor de bouwmarkt zou in de toekomst bij het plein getrokken kunnen worden. Daardoor ontstaat een openbare ruimte die bij beide "kanten" van Slochteren hoort.

Sfeer 2: wonen aan het water

Ten westen van de fietsbrug komen woningen die een relatie hebben met het water. Dit kan op verschillende manieren gebeuren, bijvoorbeeld door het creëren van twee Eilanden. Dit geeft de woningen een extra kwaliteit en is het water wel nog voor iedereen beleefbaar.

De woningen dienen aan te sluiten op schaal van de bestaande bebouwing in Slochteren. De korrelgrootte van de Noorderweg wordt overgenomen. De gevels bestaan uit bruinrode baksteen met een dak van rode of antracietkleurige dakpannen.

bijlage III

Gebiedsbegrenzing structuurvisie

